

İQTİSADİYYAT

www.iqtisadiyyat.com

Həftəlik iqtisadi, ictimai-siyasi, müstəqil qəzet

Qiyməti razılaşma yolu ilə

Qəzet 1999-cu ildən çıxır

“BU GÜN DÜNYA MİQYASINDA AZƏRBAYCAN NADİR ÖLKƏLƏRDƏNDİR Kİ, BU QƏDƏR MARAĞI ÖZÜNƏ CƏLB EDƏ BİLİB”

Bu sözləri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 12-də - bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə deyib.

Dövlətimizin başçısı giriş nitqində bildirib:

- Keçən il ölkəmizin həyatında çox əlamətdar bir il olmuşdur. Mühəribədən sonra birinci il olmuşdur. Əlbəttə ki, mühəribədən sonrakı dövr üçün keçən ilin çox böyük əhəmiyyəti olmuşdur. Bizim əsas məqsədimiz keçən il həm azad edilmiş torpaqlarda bərpa işlərinə start vermək idi, eyni zamanda, beynəlxalq müstəvidə yeni reallıqları qəbul etdirmək idi və hər iki istiqamət üzrə nəticələr göz qabağındadır.

Postmünaqişə dövrünün birinci ilinin nəticələri deməyə əsas verir ki, qarşımızda duran bütün vəzifələr icra edilmişdir. Biz, ilk növbədə, beynəlxalq təşkilatlarla öz təmaslarımızı, fəal əməkdaşlığımızı davam etdirmişik və dünyanın aparıcı beynəlxalq təşkilatları yeni reallıqları qəbul etmişlər. İlk növbədə, BMT xətti ilə Şuşa şəhərində bu yaxınlarda beynəlxalq tədbir keçirilmişdir - Azərbaycanın BMT-yə üzvlüyünün 30 illiyinə həsr edilmiş tədbir. Bu, çox əlamətdar hadisə idi. Bu, bir daha onu göstərdi ki, BMT Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tam tanıyan qurumdur. Əlbəttə ki, biz BMT-yə üzv olandan sonra işgalla üzləşdiyimiz dövrdə gördük ki, BMT, onun Təhlükəsizlik Şurası ədalətli qərarlar qəbul etmişlər. Əfsuslar olsun ki, bu qərarlar 30 ilə yaxın bir müddətdə kağız üzərində qalmışdır. Ancaq Qarabağ münaqişəsinin həlli, Azərbaycan tərəfindən birtərəfli həlli, eyni zamanda, BMT-nin üzərindən bu yükü götürmüş oldu. Şuşa şəhərində bu tədbirin, bir daha demək istəyirəm ki, xüsusi əhəmiyyəti var idi və təsadüfi deyil ki, Ermənistanda bu, növbəti panikaya, isterikaya səbəb olmuşdur.

Digər aparıcı beynəlxalq təşkilatlardakı fəaliyyətimiz də uğurlu idi. BMT-dən sonra ən böyük beynəlxalq təsisat Qoşulmama Hərəkatıdır. Qoşulmama Hərəkatına hazırda Azərbaycan sədrlik edir və bildiyiniz kimi, bütün üzv dövlətlərin razılığı və dəstəyi ilə bizim sədrliyimiz bir il daha da uzadıldı. Qoşulmama Hərəkatı Azərbaycan bu hərəkətdə üzv olandan dərhal sonra keçmiş münaqişə ilə bağlı ədalətli mövqe nümayiş etdirmişdir və hesab edirəm ki, mühəribədən sonra bu istiqamətdə əlavə önəmli hadisələr baş vermişdir.

Digər böyük beynəlxalq təşkilat İslam Əməkdaşlıq Təşkilatıdır. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı işğal dövründə dəfələrlə ədalətli, bizim mövqeyimizi əks etdirən qərar-qətnamələr qəbul etmişdir. Bu yaxınlarda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının xarici işlər nazirləri səviyyəsindəki toplantıda bir daha bir neçə qətnamə - Azərbaycan mövqeyini dəstəkləyən, o cümlədən Azərbaycanın tarixi-dini abidələrinin ermənilər tərəfindən dağıdılmasına dair

önəmli qərar-qətnamələr qəbul etmişdir və təşkilatın rəhbərliyi azad edilmiş torpaqlara səfərlər etmişlər.

ATƏT, hansı ki, Minsk qrupuna mandat vermişdir. ATƏT də yeni reallıqları tam qəbul edib. Bu yaxınlarda ATƏT-in fəaliyyətində olan sədri ilə mənim görüşüm olub və görüş bir daha onu göstərdi ki, ATƏT də yeni reallıqları qəbul edir və bu da çox əlamətdar hadisədir. ATƏT-in Minsk qrupuna gəldikdə, mühəribədən dərhal sonra Minsk qrupunun həmsədrləri Bakıya gəlmişdilər. Biz müzakirə zamanı nəyi demişiksə, rəsmi açıqlamalarda da eyni tezisləri, eyni fikirləri səsləndirmişik. Biz bu münaqişəni özümüz həll etdik. Minsk qrupu İkinci Qarabağ müharibəsinə qədər 28 il fəaliyyətdə idi və həmsədr ölkələr bu illər ərzində Azərbaycana, Ermənistana bəlkə də yüzlərlə səfər etmişlər. Nəticə də göz qabağındadır, nəticə sıfır və Azərbaycan bu münaqişəni özü həll edib.

Eyni zamanda, Avropa İttifaqı ilə bizim təmaslarımız mühəribədən sonra daha intensiv xarakter almışdır. Avropa İttifaqı da postmünaqişə dövrünün reallıqlarını qəbul etmişdir. Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti cənab Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə dekabr və aprel aylarında üçtərəfli görüşlər keçirilmişdir. Həm ekspertlər, həm Azərbaycan ictimaiyyəti gördülər ki, yekun kommunikedə “Dağlıq Qarabağ” adı yoxdur, bu da təbiidir. Çünki Azərbaycan buna etiraz etmişdir və “münaqişə” sözü də yoxdur. Bu da təbiidir, çünki münaqişə yoxdur. Münaqişə həll olunub. İndi isə Avropa İttifaqı Azərbaycan-Ermənistan əlaqələrinin normalaşması ilə məşğuldur və son aprel görüşündə - 6 aprel tarixində keçirilmiş görüşdə bu məsələlər müzakirə edilmişdir. Bildiyiniz kimi, Azərbaycan iki ölkə arasındakı əlaqələri normalaşdırmaq üçün 5 prinsipdən ibarət təklif vermişdir və Ermənistan tərəfi də bu təklifə müsbət yanaşmışdır və Brüssel görüşünə qədər artıq bu açıqlamalar verilmişdir. Brüssel görüşündə isə

mən bunu özüm üçün, sadəcə olaraq, daha da yeni, aydınlaşdırmaq istəyirdim və aydınlaşdırdım ki, Ermənistan 5 prinsipi qəbul edir. Beləliklə, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü qəbul edilir və Ermənistan Azərbaycana ərazi iddiasından əl çəkir. Yəni, əgər bu 5 prinsipi qəbul edirsə, - bu, aprel görüşündə təsdiqləndi, - bu məsələlər bu 5 prinsipin tərkib hissəsidir. Bu, çox müsbət haldır və hesab edirəm ki, ikitərəfli əlaqələrin normalaşdırılması üçün əsas şərtidir.

Beləliklə, mühəribədən dərhal sonra apardığımız siyasət, beynəlxalq təşkilatlardakı fəaliyyətimiz, ikitərəfli formatda böyük dövlətlərlə əlaqələrimiz, eyni zamanda Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə baş verən inkişaf və hadisələr, bax, bu reallıqlara gətirib çıxarıb. Onu da bildirməliyəm ki, biz beynəlxalq təşkilatlarla yanaşı, qonşu ölkələrlə də sıx əlaqədə idik. Bütün qonşu ölkələr yeni, postmünaqişə reallıqlarını qəbul etmişlər və bu da çox müsbət hal kimi qiymətləndirilməlidir. Eyni zamanda, 3+3 əməkdaşlıq formatının işə düşməsi də bizi sevindirir.

Mühəribənin 44 gününün hər gününü dərindən təhlil edildi və əlbəttə, bu təhlil bizə imkan verdi ki, biz gələcək ordu quruculuğumuzu real vəziyyətə əsaslanaraq quraq. Bunu nəzərə alaraq yeni silahların, texnikaların alınması da təşkil edilir. Bununla bərabər, mühəribədən sonra Müdafiə Nazirliyində struktur islahatları aparılmışdır, struktur dəyişikliyi edilmişdir və bu, ordumuzu daha da gücləndirəcək, daha da müasirləşdirəcək.

Bununla paralel olaraq, İkinci Qarabağ müharibəsində xüsusi qəhrəmanlıq göstərmiş Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin şəxsi heyətinin sayı artırıldı və artırılacaq. Hərbi məsələlərin həlli üçün nə qədər vəsait lazımdırsa, o qədər də vəsait ayrılacaq və ayrılır. Ermənistanda isə bu, tam fərqlidir. Ermənistanda xaricdən nə qədər maliyyə yardımı, yaxud da qaytarılmayan kreditlər ayrılırsa, onlar o qədər də xərcləyə bilərlər. Postmünaqişə dövründə, əlbəttə, biz bütün bizim iqtisadiyyatla

bağlı, ərazilərin bərpası ilə bağlı addımlarımızı ölçüb-biçilmiş şəkildə atmışıq və nəticələr də göz qabağındadır. Azərbaycanın postmünaqişə dövrü ilə bağlı bütün planları yerinə yetirilir. Qeyd etdiyim kimi, beynəlxalq ictimaiyyət həm siyasi nöqteyi-nəzərdən bu reallıqları qəbul edib, eyni zamanda, bizə olan marağ daha da artıb - həm hörmət, həm marağ. Bu marağı biz böyük investisiya layihələrində görürük. Təkcə bu ilin üç ayında iki böyük investisiya layihəsinə start verildi - bərpaolunan enerji üzrə iki elektrik stansiyasının təməli qoyuldu. 470 meqavat gücündə olan stansiyalar xarici investorlar tərəfindən inşa edilir və gələn il istismara veriləcək. Beləliklə, böyük həcmdə təbii qazı qənaət edib öz ixrac imkanlarımızı genişləndirə bilərik. Bu gün dünya miqyasında Azərbaycan nadir ölkələrdəndir ki, bu qədər marağı özüne cəlb edə bilər.

Bizim iqtisadi göstəricilərimiz də çox müsbətdir. Birinci rübün yekunları, bu rəqəmlər faktiki olaraq heç bir şərhə ehtiyac qoymur. Ümumi daxili məhsul 6,8 faiz artıb. Hazırda dünya, əgər belə demək mümkündürsə, postpandemiya dövrünə qədər qoyur və bəlkə də “postpandemiya” sözünü işlətmək bir qədər tezdir. Amma hər halda, dünyadakı və Azərbaycandakı indiki vəziyyət buna işarə verir. Ona görə 6,8 faiz artan iqtisadiyyatımız hesab edirəm ki, böyük nailiyyət sayıla bilər. Qeyri-neft sektorunda isə bu, daha da yüksək rəqəmlərlə ölçülür. Qeyri-neft iqtisadiyyatımız 10 faizdən çox artıb. Sənaye istehsalı sahəsində artım təxminən 4 faizdir, ancaq qeyri-neft sənaye istehsalında 18 faizdən çoxdur. Bu rəqəmlər özlüyündə dediyim sözlərin təsdiqidir. Çünki iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi, neft-qaz sektorundan asılılığın azaldılması, həm ümumi daxili məhsuldakı payının, həm ixracdakı payının aşağı düşməsi - bütün bunlar reallıqlardır.

Xarici ticarət dövriyyəmiz 60 faizdən çox artıb. İxracımız təxminən iki dəfə artıb. Əlbəttə, burada neftin artan qiymətləri

də nəzərə alınmalıdır. Ancaq qeyri-neft ixracımız da kifayət qədər artıb - 45 faiz. Bu da məhz aparılan islahatlar nəticəsində baş vermiş hadisədir. Xarici ticarət dövriyyəmiz artıb və xarici dövlət borcumuz azalıb. Əgər keçən ilin aprel ayı ilə müqayisə etsək, görürük ki, keçən ilin aprelində xarici dövlət borcumuz ümumi daxili məhsulun 18 faizini təşkil edirdi, hazırda cəmi 12,5 faizini təşkil edir. Yəni, biz bir il ərzində xarici borcu təqribən 600 milyon dollardan çox bir səviyyədə aşağı sala bilmişik. Bu da xarici borcun idarə edilməsi strategiyasının icrası nəticəsində mümkün olmuşdur. Mən vaxtilə qarşıya vəzifə qoymuşdum ki, biz kreditlərin alınmasına çox böyük ehtiyatla yanaşmalıyıq. Eyni zamanda, dövlət şirkətləri hansılar ki, vaxtilə heç kimdən soruşmadan özbaşına müxtəlif kreditlər götürürdülər. Sonra da bu kreditləri qaytara bilməyəndə bu ödəniş dövlətin üzərinə düşürdü. Eyni zamanda, çox qeyri-şəfəf mənzərə müşahidə olunurdu. Buna da son qoyuldu. İndi heç bir dövlət qurumu hökumətin icazəsi olmadan bir manat kredit götürə bilməz. Hər götürülən kredit də hökumət tərəfindən təsdiqlənir və kreditləri biz ancaq vacib olan layihələrə cəlb etməliyik, yüksək texnoloji komponenti olan layihələrə, eyni zamanda, azad edilmiş torpaqlarda həyata keçirilən layihələrə. Digər layihələrə kreditlərin verilməsinə ehtiyac yoxdur. Məhz buna görə biz xarici dövlət borcumuzu həm mütləq rəqəmlərlə, həm ümumi daxili məhsula nisbətə azaltmışıq. Təbii ki, ümumi daxili məhsul da artıb və hələ ki, mən rəqəm səsləndirmək istəmirəm. Amma hesab edirəm ki, əgər biz bu templərlə inkişafı davam etsək, ilin sonuna qədər çox əhəmiyyətli bir artım olacaqdır. Xarici ticarətin balans da çox müsbətdir, müsbət saldo cəmi üç ayda 5 milyard dollardan çoxdur. Yəni, bu, çox böyük rəqəmdir. Mütəxəssislər onu da bilirlər ki, dünyanın əksər ölkələrində saldo mənfi-dir. Ölkələr daha çox idxal edir, nəinki ixrac edir. Azərbaycanda

isə təkcə üç ayda 5,1 milyard dollar gəlir - bizim ixracımız idxalı üstələyir. Əlbəttə ki, ilin sonuna qədər əminəm bu rəqəm daha da artacaq. Həm makroiqtisadi sabitliyə bunun əvəzolunmaz təsiri var, eyni zamanda, valyuta ehtiyatlarımızın artması da göz qabağındadır. Üç ayda da valyuta ehtiyatlarımız artıb. Ona görə, bütün bu göstəricilərlə biz haqlı olaraq fəxr edə bilərik.

Prezident İlham Əliyevin yekun NİTQİNDƏN:

- Mən bu gün ancaq Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə görülməli işlərlə bağlı planlarımız haqqında deyəcəyəm. Ölkə üzrə bütövlükdə investisiya proqramının icrası nəticəsində işlər plan üzrə gedir və hər bir bölgədə vətəndaşlar bunu görürlər.

Keçən il genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işlərinə start verildi, böyük infrastruktur layihələri icra edildi. Bu ilin sonuna qədər və növbəti bir-iki il ərzində görülməli işlərlə bağlı öz tapşırıqlarımı bir daha vermək istəyirəm. Birincisi, şəhərlərin Baş planları ilə bağlıdır. Bizim hazırda Ağdam və Füzuli şəhərlərinin Baş planları təsdiqlənib və Baş planlar əsasında işlərə start verilib. Artıq mən işlərin gedişatı ilə tanış olmuşam. Digər şəhərlərin Baş planlarının təsdiqlənməsi bu yaxınlarda öz həllini tapmalıdır. Şuşa, Cəbrayıl, Kəlbəcər, Zəngilan, Qubadlı şəhərlərinin, Hadrut və Suqovuşan qəsəbələrinin Baş planları hazırlanmalıdır, bu il təsdiq edilməlidir və ondan sonra bizim Qarabağ və Şərqi Zəngəzura aid olan investisiya proqramında əlavələr edilməlidir. Çünki burada da qeyd olundu, 2,2 milyard manat vəsait nəzərdə tutulur. Amma birinci rübdə cəmi 300 milyon manatdan bir qədər çox vəsait istifadə olundu. Əlbəttə ki, Baş planlar təsdiq olunan sonra biz ancaq praktiki işlərlə məşğul olacağıq.

Qeyd etdiyim kimi, yeni texnikanın alınması təmin edilir, o cümlədən ən müasir texnika, dronlar və digər müasir cihazlar alınır. Burada, əlbəttə ki, beynəlxalq mütəxəssislərin dəstəyinə böyük ehtiyac var. Bizim indi üç qurumumuz - ANAMA, Müdafiə Nazirliyinin bölmələri və Fövqəladə Hallar Nazirliyi minatəmizləmə işləri ilə məşğuldurlar. Əlbəttə ki, bir müddət bundan əvvəl yerli şirkətlərin buraya cəlb olunması məsələsi müzakirə edilmişdir və bildiyimə görə, yerli şirkətlər də bu işlərə qoşulur.

Azad edilmiş ərazilərdə bu il elektrik təchizatı ilə bağlı işlər davam etdiriləcək. Azad edilmiş torpaqlarda keçən il 20 meqavat gücündə 4 Su Elektrik Stansiyası inşa edilmişdir. İkisi Suqovuşanda, biri Laçın rayonunun Gülbərd kəndində, biri isə Kəlbəcər rayonunda Lev çayı üzərində. Mənfur düşmənlər torpaqlarımızı tərk edərkən 30-dan çox elektrik stansiyasını dağıdıb, yandırb, o stansiyaların qalıqları orada qalıbdır. Xüsusilə Kəlbəcər, La-

çın rayonlarında olarkən bunu hər kəs görə bilər. Biz keçən il bu stansiyaların bərpasına başlamışıq. Bu il beş stansiya “Azərenerji” tərəfindən bərpa ediləcək və bu stansiyaların gücü 27 meqavata bərabər olacaq. Ancaq qalan stansiyaların bərpası və ondan sonra işlənməsi sahibkarlar tərəfindən olsa, daha yaxşı olar. Çünki əlbəttə, dövlət də bu işi öz üzərinə götürə bilər, ancaq dövlət digər başqa xərcləri çoxdur – bu, birincisi. İkincisi, bu, sahibkarlar üçün də əlverişli investisiya ola bilər. Nəzərə alsaq ki, azad edilmiş bütün bölgələr bu gün Azərbaycanın digər bölgələri ilə elektrik xətləri ilə birləşdirilib, ona görə orada istehsal olunacaq enerji ümumi sistemə daxil ediləcək. Mən hesab edirəm ki, sahibkarlar üçün bu, çox cəlbəedici ola bilər. Mən bilirəm ki, iqtisadiyyat Nazirliyi və Prezident Administrasiyası bu işlə məşğuldurlar və təkliflər də verildi. Hesab edirəm ki, hər bir stansiya üzrə təkliflər verilsin və bəlkə bu müşavirədən sonra sahibkarlar da bu məlumatı məndən eşidib daha da həvəslə olacaqlar.

Qeyd etdiyim kimi, artıq bütün bölgələri birləşdirən xətlər var. Keçən il azad edilmiş torpaqlarda 9 elektrik yarımstansiyası inşa edilmişdir. Bu, çox böyük göstəricidir. Eyni zamanda, ən çətin rəyefə malik olan Daşkəsəndən, Kəlbəcər dağlarından da elektrik xətləri çəkildi - Daşkəsəndən Kəlbəcəra. Orada dağların hündürlüyü 3500 metrdir, ağır, çətin şəraitdə, qış aylarında biz bunu bacardıq. “Azərenerji”nin mütəxəssisləri yüksək qiymətə layiqdirlər. Bu il “Xudafərin” və “Qız qalası” Su Elektrik stansiyalarının tikintisi ilə bağlı işlər sürətləndirilməlidir. İran İslam Respublikası ilə danışıqlar aparılır və hesab edirəm ki, daha da sürətlə aparılmalıdır ki, biz tezliklə burada da razılığa gələk. Çünki bu stansiyaların potensialı çox böyükdür - 240 meqavat gücündədir və bu stansiyalar inşa edildəndən sonra bunun yarısı bizə çatacaq. Beləliklə, biz bu imkanlardan da istifadə edə bilərik. “bp” şirkəti ilə Cəbrayıl da Günəş Elektrik Stansiyasının tikintisi üzrə danışıqlar gedir. Ümid edirəm ki, yaxın gələcəkdə bir nəticə də olacaq. Hesab edirəm ki, bu stansiyaların çox böyük potensialı olacaq.

Təkcə azad edilmiş torpaqlarda bərpaolunan stansiyaların 9 min meqavatdan çox potensialı var və biz dünyanın aparıcı xarici şirkətlərindən çoxlu təkliflər alırıq. Nəzərə alsaq ki, bizim qonşu ölkələrlə elektrik xətləri mövcuddur və ixrac imkanlarımız genişlənir və keçən il elektrik enerjisinin ixracatı 2020-ci ilə nisbətən daha da artıb. Burada doğrudan da həm ölkə üzrə, həm Xəzər dənizini nəzərə almaq şərti ilə çox unikal bir potensial var.

Keçən ay İranla Azərbaycan arasında körpülərin, dəmir yolu körpülərinin tikintisi ilə bağlı memorandum imzalanmışdır. Cəbrayıl yarımstansiyasından Zəngilana qədər xətlərin çəkilməsi və İran İslam Respublikası ilə son razılaşmaya gələndən sonra artıq İran üzərindən bu xətt gedə bilər. Eyni zamanda, avtomobil körpülərinin və dəmir yolu körpülərinin inşası da nəzərdə tutulur. Əlbəttə, bu, Zəngəzur dəhlizinin

açılmasını inkar etmir. Zəngəzur dəhlizi açılmalıdır. Zəngəzur üzərindən həm dəmir yolu, həm avtomobil yolu məsələsi ilə bağlı aprelin 6-da Brüsseldə geniş fikir mübadiləsi aparılmışdır. İran üzərindən yolun Naxçıvana çəkilməsi və oradan dünya bazarlarına çıxarılması layihəsi də artıq hazırlanır. Ümid edirəm ki, yaxın gələcəkdə təməlqoyma mərasimi də keçirilə bilər və beləliklə, yeni beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi açılacaqdır.

Onu da bildirməliyəm ki, 100 kilometr uzunluğu olan Horadiz-Ağbənd dəmir yolunun 60 kilometrini artıq hazırdır. Yəni, biz sürətlə gedirik. Dörd və altı zolaqlı avtomobil yolu da çəkilir. Mən bir məsələyə də diqqət yetirmək istərdim. Ermənistan da görməlidir ki, o, bizim planlarımızı əngəlləyə bilməz. Əgər Zəngəzur üzərindən bizə keçid verməsə, özü itirəcək və birinci növbədə, 10 noyabr Bəyannaməsini pozmuş olacaq. Digər infrastruktur layihələrinə gəldikdə isə deyə bilərəm ki, Bərdə-Ağdam dəmir yolunun inşası bu il davam edir. Yəqin ki, gələn il istifadəyə veriləcəkdir. Bununla paralel olaraq, Ağdamda və Füzulidə dəmir yolları, vağzalları da inşa edilməlidir. Layihələr təqdim edilməlidir və aidiyyəti qurumlar tərəfindən nəzərdən keçirilməlidir və mənə təqdim olunmalıdır.

Nəqliyyat infrastrukturunu ilə bağlı digər məsələ Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının istifadəyə verilməsidir. Bu da bu ilə nəzərdə tutulur. Azad edilmiş torpaqlarda Füzulidən sonra ikinci beynəlxalq hava limanı olacaq. O ki qaldı, Laçın Beynəlxalq Hava Limanının inşasına, bunu biz 2024-cü ilə planlaşdırırıq. Avtomobil yollarının çəkilişinə gəldikdə, bu il Naftalandan Talış kəndinə qədər yollar tam istismara verilməlidir. Bu, eyni zamanda, Naftalanı Suqovuşanla birləşdirəcək. Hər iki yaşayış yeri turizm üçün çox əlverişlidir. Naftalan artıq beynəlxalq turizm mərkəzinə çevrilib və Suqovuşana oradan məsafə çox qısadır. Suqovuşanda da turizm imkanları bu yaxınlarda təqdim edildi - həm turizm, həm yaşayış, həm idman. Yəni, bu yolun çox böyük əhəmiyyəti var və biz Suqovuşana həm Naftalan istiqamətindən, həm də Tərtər istiqamətindən rahatlıqla gedə biləcəyik. Ona görə bu il bu yol istismara verilməlidir.

Laçın şəhərindən yan keçən yeni alternativ yolun istifadəyə verilməsi də bu ilə planlaşdırılır. Bu il istifadəyə veriləcək yolların arasında Füzuli-Hadrut avtomobil yolu, Qubadlı-Eyvazlı kəndi yolu və digər yollar var. O cümlədən Kəlbəcər və Laçın rayonlarında hərbi əhəmiyyətli yolların kəçilişi davam etdiriləcək. Tarixdə heç vaxt yollar olmayan yerlərdə, ərazilərdə təkcə keçən il 700 kilometrə yaxın yollar çəkilib. Yəni, Azərbaycan-Ermənistan sərhədinə qədər bu yollar çəkilib. İndi sərhəddə rahat xidmət etmək mümkündür. Davam edən layihələrlə bağlı Azərbaycan ictimaiyyətinin məlumatlandırmaq istəyirəm. Deməli, avtomobil yolları arasında Bərdə-Ağdam avtomobil yolunda işlər çox sürətlə gedir, Kəlbəcər-Laçın avtomobil yolu və təxminən 4 kilometrlik tunnel inşa edilir. Xudafərin

Qubadlıya, oradan isə Laçına gedən magistral yol inşa edilir. Cəbrayıl-Hadrut yolu inşa olunur. Zəfər yolu açıldı, amma indi Füzuli-Şuşa 4 cərgəli magistral yol, Horadiz-Ağbənd, Ağdam-Füzuli yolları çəkilir. Ən vacib yolların biri Toğana-Kəlbəcər avtomobil yoludur, çünki bu yol və 12 kilometrlik tunnel çəkiləndən sonra daha Murov aşırımından keçməyə ehtiyac qalmayacaq, biz rahat tunnəllə keçəcəyik. Kəlbəcər-İstisu avtomobil yolunun tikintisi bu il davam etdirilir.

Bunun da böyük rəmzi mənası var. İstisu sanatoriyası sovet vaxtında çox məşhur idi. Həm Azərbaycan sakinləri, həm sovet ittifaqının müxtəlif yerlərindən oraya gələnlər çox idi. Amma biz Mehriban xanımla İstisuda olan da dəhşətli mənzərəni gördük. Sanatoriya, su mənbələri tamamilə dağıdılıb. Mən demişəm bu vəhşi qəbilə hər yerə burnunu soxub, o cümlədən oraya. Keçmiş sanatoriyadan ancaq bəzi qalıqlar qalıb. Ona görə mən qərara gəldim ki, orada yeni, müasir otel inşa edilsin. İndi təqribən 150-160 yerlik otelin layihəsi hazırlanır. Biz müalicəvi içməli suyun istehsalına da başlamalıyıq. Çünki Laçın aeroportu istifadəyə verildəndən və Toğana-Kəlbəcər avtomobil yolu, tunnel çəkiləndən sonra həm Gəncə istiqamətindən, həm Laçın istiqamətindən Kəlbəcərə gəlmək çox rahat olacaq. Əminəm, çox vaxt keçməyəcək ki, İstisu yenə də öz şöhrətini qaytaracaq. Azad edilmiş torpaqlarda indi içməli su mənbələrinin layihələndirilməsi gedir. Onların arasında, əlbəttə ki, Şuşa şəhərindən içməli su layihəsi prioritetdir. Çünki artıq Şuşada insanlar yaşıyır. Şuşada yaşayış binaları da tikilir və tezliklə insanlar qayıdacaqlar. Ona görə Şuşanın içməli su layihəsi bu il tam istifadəyə verilməlidir. Ermənilər müharibə zamanı Şuşadan qaçarkən o su xətlərini də partlatmışdılar, növbəti vəhşilik törətmişdilər və işğal dövründə 17 bulağın 17-sini də yarasız vəziyyətə salıb qurutmuşdular. Bunlar vəhşiliyin təzahürləridir və bu, bir daha onu göstərir ki, Şuşa ermənilər üçün həmişə yad şəhər olub. Həmişə Şuşaya paxıllıq edirdilər, öz çirkin arzularını yaşadırdılar ki, nə vaxtsa Şuşanı onlar işğal edəcəklər. Əfsuslar olsun ki, 1992-ci ilin mayında Şuşa milli xəyanət nəticəsində işğal olundu. İndi isə biz Şuşaya qayıtmışıq və Şuşanın sahibləri qayıtmışdır və əbədi orada yaşayacağıq. Şuşanın bərpası bütün digər azad edilmiş torpaqlarla yanaşı, əlbəttə ki, çox önəmlidir və hesab edirəm ki, prioritet olmalıdır.

Tarixi abidələr bərpa edilir, Heydər Əliyev Fondu 3 məscidi əsaslı şəkildə bərpa edir, eyni zamanda, yeni məscidin inşası yaxın aylarda başlanacaq. Artıq yer müəyyən olundu, biz onun təməlini qoyduq. İndi digər tarixi abidələrin bərpası gedir. Şuşada yeni teleqüllənin təməli qoyuldu və yəqin ki, yaxın gələcəkdə layihə təqdim ediləcək. Təqdim edilən kimi mütləq vəsait ayrılmalıdır. 960 sağirdlik məktəb, 90 çarpayılıq xəstəxana inşa edilir. Bu layihələrin təməli qoyuldu. Keçmiş poçt binasında “ASAN xidmət”, DOST mərkəzi və əhaliyə xidmət göstərən digər

qurumlar yerləşəcək. Poçt binası memarlığı saxlanılmaq şərti ilə əsaslı şəkildə təmir olunacaq. Onu da bildirməliyəm ki, Şuşada yaşayış məhəlləsinin təməli qoyuldu, evlərin inşasına start verildi. Gələn ay Şuşada “Xarıbülbül” festivalı yenidən keçiriləcək.

Azad edilmiş ərazilərdə suvarma ilə bağlı layihələrin icrası bu il nəzərdə tutulur. Bu layihələrin xüsusiyyəti ondan ibarətdir ki, hazırlıq işləri çox vaxt aparır. Çünki layihələndirmə işləri düzgün aparılmalıdır, yerlər düzgün seçilməlidir. Harada kanal çəkilsə, harada su anbarı tikilsə – bu, doğrudan da, vaxt aparan məsələdir. Burada da qeyd olundu ki, biz indi büdcəni profisitle icra edirik. Vergi orqanları bu ilin 3 ayında proqnozdan əlavə 500 milyon manatdan çox və gömrük orqanları 200 milyon manatdan çox vergi toplamışlar. Yəni, bizim indi imkanımız var.

Suvarma işləri həm azad edilmiş torpaqlar üçün, həm bütün ölkə üçün ərzaq təhlükəsizliyini şərtləndirən əsas amillərdən biri olacaq. Bu layihələr elə icra edilməlidir ki, bizim ümumi suvarma təsərrüfatımıza inteqrasiya olunsun.

İndi Qarabağda ermənilərin yaşadıqları yerdə qaz xətti nasaz vəziyyətə düşmüşdür və bir müddət qaz yox idi. Dünyaya hay-haray qaldırılmışdır ki, Azərbaycan burada humanitar fəlakət törədir. Naxçıvan qazını onlar 15 il kəsib belə vəziyyətdə saxlamışdılar. Naxçıvanda isə qış daha sərtidir. Haradasa şəxta mənfı 30 dərəcəyə çatır. Yaxşı, naxçıvanlılar 1990-cı ildən 2005-ci ilə qədər qazsız yaşamışlar. Kim məhrum etmişdi onları? Ermənilər və Ermənistan rəhbərliyi, Ermənistan dövləti.

Bir adam, bir təşkilat, bir ölkə səsinə qaldırmışdı? Yox! Biganə idilər. Amma bir həftə Xankəndidə qaz olmayanda adam qalmayıb ki, bizə zəng etməsin - Amerikadan tutmuş Avropaya qədər. Birincisi, Avropanın özündə elə ölkələr var ki, orada qaz yoxdur, ümumiyyətlə yoxdur, qazlaşdırma aparılmayıb. İndi mən ad çəkmək istəmirəm. Elə ölkələr var ki, qazlaşdırmanın səviyyəsi 3-5 faizdir. Orada humanitar fəlakət hökm sürür? Bunlar bir həftə qazsız qalıblar, bu, humanitar fəlakətdir? Bəs, Naxçıvan 15 il qazsız qalanda niyə humanitar fəlakət deyildi. Sualdır bu. Bu suala cavab var? Var! İkili standartlar və ayrı-seçkilik. Biz indi qazı bərpa etmişik və ermənilər bunu qiymətləndirməlidirlər. Biz, sadəcə olaraq, xoş niyyət göstərmişik. İstəməsəydik, bərpa etməzdik. Kim bizə söz deyə bilər? Biz borclu idik onu bərpa etməyə? Yox! Bərpa etdik, ümid edirik, onlar da anlayacaq ki, Azərbaycan vətəndaşlarıdır və onlar Azərbaycan bayrağı altında yaşamağıdır və yaşayacaqlar. Bunu nə qədər tez başa düşsələr, onlar üçün o qədər yaxşı olacaq. Ona görə etmişik, humanizm göstərmişik. Amma Naxçıvanı qazsız qoyan o hadisəni heç vaxt unutmamışıq. Biz 2005-ci ildə İranla razılaşma əsasında İrandan Naxçıvan qaz çəkdik və Astaradan İran Astarasına qaz xətti çəkdik və svop əməliyyatları keçiririk. O vaxtdan bu günə qədər Naxçıvan belə təmin edilir, İrandan qaz alır. Amma bizim qazımız kəsil-

mişdir, bizim suyumuz kəsilməmişdir.

Avropa Şurası Parlament Assambleyasında bir neçə il bundan əvvəl xüsusi məruzə hazırlandı və qəbul edildi - Ermənistanın Azərbaycana qarşı ekoloji terroru ilə bağlı məruzə. Orada hər şey açıq-əşkar deyilmişdi. Tərtər çayının suyundan bizi məhrum etmişdilər. Halbuki Heydər Əliyev Suqovuşan su anbarını inşa edəndə Bərdə, Ağdam, Goranboy, Yevlax, Ağcabədi və digər rayonların 100 min hektar torpağını suvarması nəzərdə tutulurdu və su gedirdi. İndi biz Suqovuşana qayıtmışıq, indi suyu bərpa etmişik və yeni kanallar da çəkiləcək. Digər çaylar, - qoy, bunu həm Azərbaycan vətəndaşları, həm dünya bilsin, ermənilər bizi nədən məhrum etmişlər, - Həkarı çayı - ən böyük çaylardan biri, istifadə edə bilmirdik. Bazarçay. Buna Bərgüşad çayı da deyilir. Lev çay, Zabux, Tutqun, Turqay, Bəsitçay, Qarqarçay, Quruçay, Köndələnçay, Oxçuçay. Bütün bu çayları ermənilər işğal etmişdilər, vəhşicəsinə istismar edirdilər. Oxçuçay çayının fəlakəti indi dünyanın gözü qabağındadır. Biz bu məsələni qaldırmışıq. Məsələni qaldıranda bizə söz verildi ki, bu fəlakəti törədən şirkət gəlib bunu təmizləyəcək. Amma artıq bundan bir il vaxt keçib, bizə heç bir təkil verilmir. Oxçuçayı zibiləyən, zəhərləyən “Cronimet” şirkətidir. Bu, böyük şirkətdir və bəzi xarici mətbu orqanlarında gedən məlumatlara görə, korrupsiya sxemləri əsasında Serjik Sarkisyanın keçmiş xunta rejiminin nümayəndələri ilə bunların qanunsuz biznes əlaqələri olub və onlar birlikdə orada o mis kombinatını işlədiblər. Ondan sonra Ermənistan hökuməti korrupsiyalanmış həmin o erməni nümayəndələrindən bu kombinatın payını alıbdır. Ancaq bu fəlakəti törədən “Cronimet” şirkəti buna cavab verməlidir, yoxsa yox? Mən demişəm ki, beynəlxalq məhkəmələrdə məsələ qaldırılmalıdır. İndi mən çox şey demək istəmirəm, biz artıq hüquqi iddia ilə də çıxış edəcəyik, hazırlıq işləri gedir, beynəlxalq mütəxəssislər cəlb olunub. Biz erməniləri törətdikləri vəhşiliklərə görə bütün dünyada ifşa edəcəyik. O cümlədən xarici şirkətləri, hansılar ki, bizim többi yataqlarımızı istismar ediblər. Qızıl yataqlarımızı, digər yataqlarımızı qanunsuz istismar edən xarici şirkətlər hesab edirlər ki, bizdən yaxa qurtaracaqlar? Yox! Biz onları məhkəməyə gətirəcəyik, onları biabır edəcəyik. Oxçuçay suyunu sarı rəngə boyayan “Cronimet” şirkəti gəlsin o zibilini təmizləsin. Yoxsa hesab edirlər ki, vaxt keçdi və biz hər şeyi unutduq. Biz heç nəyi unutmamışıq və unutmayacağıq. Görün, işğal altında qalan su anbarları nə qədər idi. Xudafərin - 1 milyard 600 milyon kubmetr su ehtiyatı olan ən böyük su anbarı, Qız qalası, Suqovuşan, Xaçın, Köndələnçay-1, Köndələnçay-2, Aşağı Köndələnçay, Ağdamkənd – bax, bu su anbarları işğal altında idi. İndi biz onları bərpa edirik və bərpa edəcəyik. Konkret layihələrə gəldikdə, mən bu sahədə hansı işlər görülcəyini də bildirməliyəm. Həkarıçay su anbarının tikintisi nəzərdə tutulur, yeni su anbarı olacaq. Suqovuşan su

anbarının və kanalın təmiri. Kanalin uzunluğu 5,2 kilometrdir, təmirdən sonra Suqovuşandan daha böyük əraziyə suyun verilməsi mümkün olacaq. Xaçınçay su anbarının və 7 kilometr uzunluğunda kanalın təmiri. Onu da bildirməliyəm ki, Xaçınçay su anbarı düz Fərrux dağının altındadır, Fərrux kəndinin düz böyüründədir və ermənilərin hərbi mövqeləri bu su anbarının istismarını təhlükəyə salmışdı, yəni, böyük bir təhlükə mənbəyi idi. Dəfələrlə oradan və digər kəndlərdən Ağdam istiqamətinə atəş açılırdı. Fərrux dağını mənə, indi dünyada tanımayan yoxdur və Azərbaycanın böyük dağı olan Fərrux dağı bu gün bizim nəzarətimizdədir, Azərbaycan bayrağı orada dalğalanır. Xaçınçayın təhlükəsizliyi və bu sudan istifadə etmək üçün Fərrux dağının böyük əhəmiyyəti var. Ondan sonra Aşağı Köndələnçay, Köndələnçay-1 və Köndələnçay-2 su anbarlarının təmiri nəzərdə tutulur. Tərtərçay Sol Sahil kanalının, Ağdam, Füzuli və Cəbrayıl rayonlarının su təsərrüfatı kompleksinin yenidən qurulması, o cümlədən su mənbələrinin müəyyən edilməsi nəzərdə tutulur. Çünki sovet vaxtında olan su mənbələri bəzi səbəblərə görə uyğun olmaya bilər. Ona görə bu kompleks tədbirlər nəzərdə tutulur və Bərgüşad su anbarının layihəsinin hazırlanması bu il öz həllini tapmalıdır. Bu yaxınlarda verilən yeni təklif əsasında Zəngilan, ya da Qubadlı rayonlarının birində yeni su anbarının tikintisi nəzərdə tutulur və bu kanalların inşası bizə imkan verəcək ki, yaxın zamanlarda 10 min hektarı suvarma ilə təmin edəək. Yəni də demək istəyirəm ki, bütün bu işlər ümumi su təsərrüfatı sistemimizə inteqrasiya ediləcəkdir.

Digər layihələrə gəldikdə bildirməliyəm ki, Ağalı kəndinin sakinləri artıq bu il Ağalıda yerləşəcəklər, orada yaşayacaqlar. Bu il Ağalı kəndinin açılışı olacaq. Bu, birinci pilot layihədir. Füzulinin Dövlətyarlı kəndinin yaradılmasına bu il başlanacaq. Bu, bir neçə kəndi birləşdirən layihədir. Ağalı kəndindən daha böyük yaşayış yeri olacaq. Azad edilmiş digər rayonlarda kəndlərin yenidən qurulması layihələri hazırlanır və şəhərlərlə paralel olaraq biz kəndləri də bərpa edəcəyik.

Mən Ağdam və Cəbrayıl rayonlarında iki sənaye parkının təməlini qoymuşam və bu yaxınlarda iqtisadiyyat naziri mənə orada görülcək işlər barədə məruzə etmişdir. Maraqlı böyükdür, yerli şirkətlər çox böyük maraqla göstərirlər və mən əminəm ki, yaxın, bəlkə də 1-2 ilə, 3 ilə o parklar üçün nəzərdə tutulmuş çox böyük ərazi bəlkə çatmaya da bilər. Ona görə mən çox şadam ki, Azərbaycan sahibkarları böyük həvəslə, ürəklə bu işlərə qoşulurlar.

Beləliklə, keçmiş məcburi köçkünləri qaytarmaq üçün kompleks tədbirlər görürük. Yaşayış binaları, infrastruktur, iş yerləri, kənd təsərrüfatı ilə məşğul olmaq imkanları, sənaye parkları - biz planlı şəkildə bu işləri görəcəyik. Bu, ancaq azad edilmiş torpaqlarda bu il görülcək işlərin siyahısıdır və əminəm ki, bütün planlar həyatda öz əksini tapacaq. Biz istədiyimizə nail olacağıq.

SOCAR: NEZ-də aparılan təmir işləri müddətində ölkədaxili tələbat tam həcmdə təmin ediləcək

SOCAR-ın Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunun (NEZ) istehsal gücünün artırılması, respublikanın “Avro-5” standartına uyğun olan yüksək keyfiyyətli yanacaq təmin edilməsi, ətraf mühitə təsirlərin minimuma endirilməsi, “Azərikimya” İB-nin sabit xammal təchizatı və neft məhsullarının ixrac potensialının yüksəldilməsi məqsədilə həyata keçirilən modernizasiya və yenidənqurma işləri davam edir.

SOCAR-dan verilən məlumata görə, layihə çərçivəsində NEZ-də əməliyyat mükəmməlliyi və dayanıqlığı proqramı həyata keçirilir. Proqram çərçivəsində NEZ-in 2022-ci il üzrə əsas-

lı təmirə bağlı iş həcmi müəyyənləşdirilib və kompleks tədbirlər planı hazırlanıb. Nəticədə cari il aprelin 4-dən etibarən “NEZ” əsaslı planlı təmirə dayandırılıb. 2022-ci ilin əsaslı təmiri NEZ-də uzunmüddətli (bir ildən çox) fasilələndən sonra həyata keçirilir, işlər həcminə və mürəkkəbliyinə görə əvvəlki illərin təmir işlərindən kəskin fərqlənir. Təmirə dayanma zamanı SOCAR və kənar təşkilatlardan 2000-dən çox işçi qüvvəsi cəlb ediləcək.

Əsaslı təmir müddəti ərzində respublikanın müvafiq mühərrik yanacaqları ilə fasiləsiz təmin olunması üçün SOCAR tərəfindən lazımi

tədbirlər görüldü. Belə ki, NEZ-in strukturuna daxil olan keçmiş “Azərneftyağ” NEZ-in bir sıra qurğuları istismarını davam etdirəcək və müəyyən həcmdə kerosin, dizel və benzin istehsal olunacaq. Həmçinin, ölkənin dizel və kerosin yanacaqlarına olan tələbatı NEZ-də formalaşdırılmış ehtiyatlar hesabına təmin ediləcək. Fevral ayından etibarən müvafiq yanacaq ehtiyatının formalaşdırılmasına başlanılıb və hazırda da davam edir. Bununla əlaqədar NEZ-də aparılan əsaslı təmir işləri müddətində ölkədaxili tələbat tam həcmdə təmin olunacaq.

14-20 aprel 2022-ci il

“2022-ci ilin birinci rübünün nəticələri 2021-ci il ərzində Azərbaycanın əldə etdiyi nailiyyətlərin davam etdirilməsi kimi qiymətləndirilə bilər”

Bunu Maliyyə naziri Samir Şərifov aprelin 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə deyib.

O, bildirib: - Ötən ilin sosial-iqtisadi yekunları göstərmişdi ki, Vətən müharibəsində böyük Qələbədən sonra Azərbaycan çox tez bir zaman kəsiyində öz qüvvələrini səfərbər edərək iqtisadiyyatda böyük irəliləyişə nail olmuşdur. Belə ki, ötən ilin ümumi daxili məhsulu üzrə nəzərdə tutulan artım artıqlaması ilə icra edilmişdir, yəni 2,2 faiz artıq, 3,4 faizin əvəzinə 5,6 faiz. Bu ildə də biz bu tendensiyanın davamını görürük. Həmin bu müsbət meyillər dövlət büdcəsinin cari ilin birinci rübündəki göstəricilərində də özünü büruzə vermişdir. Birinci rübə də dövlət büdcəsinin gəlirləri proqnoza qarşı 6,3 faiz və yaxud 418 milyon manat artıqlaması ilə icra olunmuşdur və dövlət büdcəsinin gəliri 7 milyard 10 milyon manat təşkil etmişdir.

Onu da qeyd etmək istərdim ki,

daxilolmalar üzrə proqnoz göstəriciləri Dövlət Vergi Xidməti üzrə 539 milyon manat və yaxud 23,8 faiz, Dövlət Gömrük Komitəsi xətti ilə isə 236 milyon manat və yaxud 23,7 faiz üstələməklə icra edilmişdir. Sosial sığorta haqları üzrə isə 961 milyon manat proqnoza qarşı 1 milyard 41 milyon manat icra təmin edilmişdir.

Ümumiyyətlə, qeyri-neft sektorundan gəlirlər birinci rübə də vergi üzrə ümumi daxilolmaların 80 faizdən yuxarı hissəsini təşkil etmişdir. Belə vəziyyətdə Dövlət Neft Fondunun dövlət büdcəsinə

nəzərdə tutulan transfertləri 3 milyard 180 milyon manata qarşı 2 milyard 757 milyon manat icra olunmuşdur, yəni 423 milyon manat az.

Bu da onunla bağlıdır ki, dövlət büdcəsinin icra göstəriciləri olduqca yüksək idi. Birinci rüb üzrə büdcənin xərclərinin icrası 99 faiz olmuşdur. Hətta belə bir yüksək icra səviyyəsi şəraitində dövlət büdcəsinin gəlirlərinin bir tərəfdən fiskal orqanlar tərəfindən artıqlaması ilə yerinə yetirilməsi, digər tərəfdən isə Dövlət Neft Fondundan 423 milyon manat məbləğində vəsaitin alınmaması şəraitində dövlət büdcəsinin profisit 1 milyard 380 milyon manat təşkil etmişdir. Bu, olduqca gözəl bir göstəricidir. Qarabağın yenidən qurulması proqramının icrası üçün dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsait 2,2 milyard manatdır, birinci rüb ərzində 346 milyon manat, yaxud 16 faizə yaxın hissəsi artıq icra olunmuşdur.

“Bu gün Azərbaycanda əsas ərzaq məhsulları üzrə kifayət qədər ehtiyatlarımız var”

Bunu Baş Nazir Əli Əsədov aprelin 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə deyib.

O bildirib: - İnflyasiyanı iki hissəyə bölmək olar. Yəni, 18 faiz ərzaq inflyasiyasıdır. Ümumi inflyasiyamızın göstəricisi üç ay ərzində 12,2 faizdir. İnflyasiyanın tərkibində idxal olunan ərzaq məhsulları 60 faizdən artıqdır. Bu situasiyalarda çox vaxt qiymətlərin şişirdilməsi və sui-istifadə halları var. İlin əvvəlindən, biz subsidiyaları çörək üçün saxlayan dövrə də xalq arasında “zavod çörəyi” deyilən çörəklərin 5 qəpik artırılan qiymətlərindən sonrakı proseslər monitoring olundu və indiyə qədər davam etdirilir və sahibkarlar da bunu bilir. Bu proseslər ciddi şəkildə nəzarətdədir. Ehtiyatlarla əlaqədar iki vacib məqamı qeyd edən baş nazir deyib: “Hələ pandemiya dövrünün başlanğıcında, mart ayından başlayaraq bu proseslər

əsasən, ərzaq məhsulları və digər defisit məhsullar, o cümlədən respublikanın dərman və tibb ləvazimatları ilə təchiz olunması istiqamətində aparıldı. İctimaiyyət də bilir, Ukrayna-Rusiya müharibəsi ilə əlaqədar qiymətlər, taxılın qiyməti ən pik həddə qaldırıldı. Söhbət ancaq heç qiymətdən də getmir. Söhbət ondan gedir ki, bu gün ərzaq taxılı idxal etməyin öz prosesi var. Ukrayna və Rusiyanın dünya taxıl istehsalında aparıcı rollarını, Ukraynada bu il çətinliklər olacağını nəzərə alaraq bu ehtiyatları artırırıq. Bir məqamı da

demək istəyirəm. Dövlət başçısının tapşırığı ilə yerli istehsal, idxaldan asılılığın azaldılması istiqamətində də konkret layihələr hazırlanır və burada foksda olan tədbirlər yaxın dövrdə təqdim olunacaq”.

“Hər məhsul üzrə monitoring aparılır, əsasən də minimum istehlak bazarına daxil olan, əhali tərəfindən gündəlik istifadə olunan 12 əsas məhsulun həm qiymət baxımından, həm anbarlarda, respublikada olan ehtiyatlar baxımından günbəgün monitoringi aparılır. Təbii olaraq, bu gün elə bir dövr gəlib ki, ölkələrin çoxu ancaq özlərinin təminatı ilə ilk prioritet edirlər. Bunları nəzərə alaraq, biz də, ilk növbədə, öz daxili ehtiyatlarımıza baxırıq”, - deyən baş nazir onu da əlavə edib ki, “Əgər artıq yerli istehsal, planlar varsa, onlara ixrac verirlər və sahibkarların İqtisadiyyat Nazirliyinə müraciətinə əsasən beş gün ərzində operativ qaydada baxılır. Yəni, deyə bilərəm ki, bu gün Azərbaycanda əsas ərzaq məhsulları üzrə kifayət qədər ehtiyatlarımız var”.

“Sosial ödənişlərin təminatı üzrə 93 min unikal şəxsə 103 min sosial ödəniş təyin olunmuşdur”

Bunu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayev aprelin 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə deyib.

O, bildirib: - Azərbaycan Ordusunun Qələbəsi nəticəsində ərazilərimizin işğaldan azad olunmasından sonra həyata keçirilən siyasətin əsas istiqamətlərindən biri də müharibədə iştirak edən və həyatını itirən şəhidlərimizin ailə üzvlərinə, öz sağlamlığını itirən müharibə əlillərimizə, eyni zamanda, müharibə iştirakçılarına dövlət dəstəyinin genişləndirilməsi idi. Burada həm şəhid ailəsi üzvləri, həm müharibə əlilləri, eyni zamanda, müharibə veteranları da əhatə edilmişdir. Mən xüsusi olaraq vurğulamaq istəyirəm ki, Sizin müvafiq formən, sərəncamlarınızla 2021-ci ilin əvvəllərində bu kateqoriyadan olan insanlara ödənilən Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqaüddünün məbləği 60 faizədək artırılmışdır. Bu ilin əvvəlindən isə əlilliyə görə aldığı sosial müavinətlər də 60 faizədək artırılmışdır. Digər bir istiqamət məşğulluq sahəsinə dəstək tədbirləri olmuşdur. Bu çərçivədə 11 min şəhid ailəsi üzvü və müharibə əlillinə məşğulluq tədbirləri görülmüşdür. Onların yansı özünüməşğulluq proqramlarına cəlb edilmiş və bu çərçivədə onlara ki-

sahibkarlığımızın bu proqrama aktiv qoşulması nəticəsində yaradılmış vakansiyalara iki mindən artıq şəhid ailəsi üzvü və müharibə əlilləri cəlb edilmişdir. Ötən il üç minədək mənzil məhz şəhid ailələri və müharibə əlillərinə təqdim olundu. Cari ilin birinci rübündə də 200 mənzil bu kateqoriyadan olan insanlara təqdim edildi. İlin sonunadək şəhid ailələrinə və müharibə əlillərinə 1500 mənzilin təqdim olunması planlaşdırılıb. Bu çərçivədə yaxın dövrlərdə növbəti yaşayış kompleksinin açılışı planlaşdırılır ki, ondan sonra bu proses daha da sürətlənəcəkdir.

Nazir xüsusi olaraq vurğulayıb

ki, son üç il ərzində Prezidentin formən-sərəncamları ilə 6300 mənzil məhz bu kateqoriyadan olan insanlara təqdim olunub. Ümumilikdə müstəqillik dövrümüzdə bu rəqəm 12 min 500 mənzildir. Bunun 6300-ü məhz son üç ilin genişləndirilmiş proqramı çərçivəsində icra edilib ki, ilin sonunadək əlavə 1300 mənzilin də təqdim olunması, əlbəttə, bu kateqoriyadan olan insanların həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması üçün çox önəmlidir.

O əlavə edib: - Digər bir istiqamət də reabilitasiya məsələləri idi. Bu çərçivədə müharibədə yaralanmış 8 min əsgərimizə nazirlik tərəfindən 23 min reabilitasiya xidməti göstərilib. Bunu xüsusi olaraq vurğulamaq istərdim ki, əzalarını itirən 190 qazimiz bu günədək dördüncü nəsil 200 elektron protezlə təchiz edilib. Əlavə olaraq, müharibədə yaralanmış 3 minədək əsgərimizə 16 min reabilitasiya vasitəsi təqdim olunub. Bu proses də uğurla icra olunur və davamlı şəkildə həyata keçiriləcəkdir. Çünki müalicənin müəyyən bir nöqtəsindən sonra məhz protezləşməyə təqdim oluna bilərlər. Bu sahədə işlərin əlaqələndirilmiş şəkildə həyata keçirilməsi üçün ötən ilin yayından etibarən Vahid Əlaqələndirmə mərkəzləri yaradılmağa başlandı - həm DOST mərkəzlərində, həm də Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun regional filiallarında.

“Biz müvafiq strukturlarla birlikdə fəaliyyətimizi əlaqəli şəkildə qurmuşuq”

Bu sözləri İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov aprelin 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin sədrliyi ilə bu ilin birinci rübünün yekunlarına həsr olunan müşavirədə deyib.

O, bildirib: - Biz müvafiq strukturlarla birlikdə fəaliyyətimizi əlaqəli şəkildə qurmuşuq. Bu fəaliyyət üç istiqamətdən ibarətdir. Birincisi, daimi monitoring mexanizmləri mövcuddur və biz gündəlik əsasda ərzaq, un, şəkər tozu və bir sıra digər məhsullar üzrə gündəlik anbar qalıqlarını sahibkarlıq subyektləri və dövlət agentləri ilə birlikdə monitoring edirik. İkinci istiqamət qanunvericilik tənzimlənməsidir. Bununla bağlı bir sıra qərarlar, son olaraq Nazirlər Kabinetinin qərarı qəbul edilibdir. Biz hazırda belə bir rejim tətbiq edirik ki, o balans təmin etsin.

Başqa sözlə, Azərbaycanda istehsal olunmayan və bizim idxaldan asılılığımız yüksək olan məhsulların ölkədən ixracı xüsusi nəzarət rejimi ilə həyata keçirilir. Eyni zamanda, sahibkarlıq subyektlərinin ixrac potensialının azalmaması və ixrac bazarlarının itirilməməsi üçün biz ölkədə istehsal olunan və yaxud istehsal potensialı olan məhsullara dair analoji şəkildə həmin çərçivədə fəaliyyəti tənzimləyirik ki, bu fəaliyyət də uyğun olaraq həyata keçirilə bilsin.

Nəhayət, üçüncü istiqamət sahibkarlıq subyektləri ilə fəaliyyətimizdir. Burada da dövlət tərəfindən aidiyyəti təşviq mexanizmləri tətbiq edilir. Baş nazirin

5 aprel tarixli müvafiq tapşırığına uyğun olaraq 115 milyon manat vəsaitin sahibkarlıq subyektlərinə yumşaq təşviq kreditləri kimi ayrılması istiqamətində, həmçinin strateji ərzaq məhsullarının pandemiya dövründə uğurla istifadə olunan mexanizmi kimi bir sıra sahibkarlıq subyektlərinin kredit borclarının, faizlərinin ödənilməsinə ayrılmış və analoji mexanizmdən istifadə edərək biz bunu edirik. Bunun məntiqi nədən ibarətdir? **Aşağıdakı kimidir:** daimi ehtiyatları təmin etmək məqsədilə sahibkarlar tərəfindən həmin ehtiyatların mal qalıqlarının artırılması tələb olunur. Bu da öz növbəsində onlar tərəfindən daha çox dövriyyə

kapitalına ehtiyac yaradır. Biz belə çəvik mexanizmlərlə işləyirik ki, bir tərəfdən sahibkarların maraqlarına toxunulmasın, digər tərəfdən dövlət qarşısında duran vəzifələr tam həcmdə yerinə yetirilsin.

2020-ci ilin əvvəlində, pandemiyanın ilk günlərindən biz əsas təchizatçı ölkələrin bir çoxunda məhsul ixracının qadağan olunmasını, ərzaq məhsullarında bəzi malların olmamasını digər ölkələrdə müşahidə etmişik. Azərbaycanda isə o dövrdə, istərsə də indiki dövrdə bu istiqamətdə hesab edirik ki, qənaətbəxş nəticələr əldə olunubdur.

Ərzaq qiymətləri təbii ki, başqa bir prioritetimizdir. Bununla bağlı antiinflyasiya tədbirləri haqqında imzalanmış müvafiq qərara əsasən fəaliyyət həyata keçirilir. Bu gün münaqişədə, müharibədə olan hər iki dövlət Azərbaycan üçün ərzağın həm ixracı, həm də idxalı nöqtəyi-nəzərindən vacib tərəfdaş olduğuna görə biz çalışırıq ki, bu prosesləri də əlaqələndirmiş şəkildə quraq. Nazir qeyd edib ki, Azərbaycan cari ilin ilk rübündə daxili bazarı tam təmin etməklə yanaşı, müxtəlif ölkələrə 60 min ton müxtəlif çeşidli meyvələr, 37 min ton tərəvəz, 12 min ton şəkər, 3,5 min ton meyvə-tərəvəz ətəli məhsulları ixrac etmişdir.

Aktiv kommersiya qurumlarının sayında 12,1 faiz artım olub

Bu ilin birinci rübü ərzində fəaliyyəti aktivləşmiş (bərpa edilmiş) hüquqi şəxslərin sayı 2021-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 25,3 faiz, fəaliyyəti aktivləşmiş ƏDV ödəyicilərinin sayı isə 20,2 faiz artıb.

Həmçinin, aprelin 1-nə 322 publik və Kommunikasiya İdarəsindən bildirilib ki, aprelin 1-nə dövlət qeydiyyatında olan 148 min 788 kommersiya qurumundan 89 min 860-nın vəziyyəti aktiv olub.

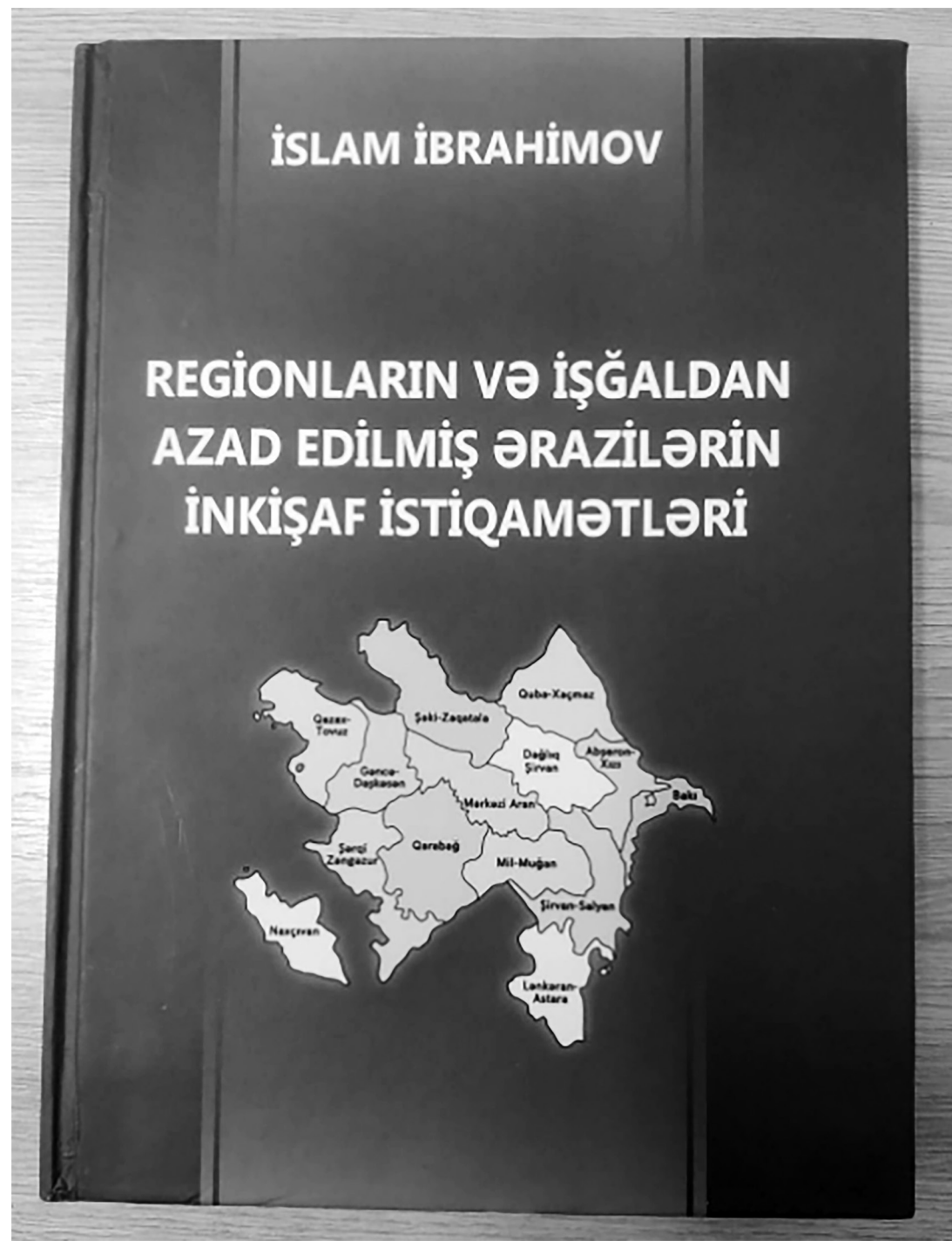
2021-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə aktiv kommersiya

qurumlarının sayı 12,1 faiz artıb, xüsusi çəkisi isə artaraq 60,4 faizə çatıb. Dövlət qeydiyyatında olan kommersiya qurumlarının tərkibində aktiv ƏDV ödəyicilərinin sayı 15 faiz artaraq 27 min 570 vahid təşkil edib.

Həmçinin, aprelin 1-nə 322 publik hüquqi şəxs, 17 min 266 xarici investisiyalı kommersiya hüquqi şəxs dövlət qeydiyyatından keçib. Fəaliyyəti aktiv xarici investisiyalı kommersiya qurumlarının sayı 2021-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 9,1 faiz artıb.

Milli iqtisadiyyatın aktual probleminə həsr olunmuş tədqiqat əsəri

İbrahimov İslam Hacı oğlunun “Regionların və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişaf istiqamətləri” mövzusunda yazdığı monoqrafiya milli iqtisadiyyatın olduqca aktual bir probleminə həsr olunmuş tədqiqat əsəridir. Vətənimizin 30 ilə yaxın müddət ərzində işğal altında olan əraziləri tarixən əlverişli təbii-coğrafi şəraitə və təbii resurslara malik olmuşdur. Torpaqlarımızın erməni işğalçıları tərəfindən zəbt olunması nəticəsində həmin ərazilərin iqtisadiyyatı tamamilə məhv edilmiş, aqrar təsərrüfatı dağıdılmış, ekologiyasına ciddi zərər vurulmuşdur. Bununla bərabər, həmin ərazilərdə yaşayan həmvətənlərimiz öz ev-əşiklərindən və tarixi yurdlarından qovulmuşlar. İşğal olunmuş rayonlardan qovulan məcburi köçkünlər daimi yaşayış yerlərindən məhrum olaraq, respublikanın ayrı-ayrı şəhər və rayonlarında məskunlaşdılar. Lakin ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasəti və möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyevin sosial-iqtisadi strategiyaları sayəsində məcburi köçkünlərin məşğuliyyətinin davam və inkişaf etdirilməsi məqsədilə onlar məskunlaşdıqları rayon və kəndlərdə müvəqqəti istifadə üçün əkin yerləri,

yaılaq və qışlaq sahələri ilə təmin olundular. Lakin torpaqlarımızın erməni işğalından azad olunması ilə həmin ərazilərin bərpası, yenidən tikintisi, abadlaşdırılması və yeni tələblərə uyğun infrastrukturların yaradılması Azərbaycan dövlətinin, cəmiyyətimizin, bütün ziyalılarımızın və vətəndaş kimi bizim hər birimizin qarşısında müqəddəs missiya qoyur. Biz işğaldan azad olunmuş bütün ərazilərin - kəndlərin, qəsəbələrin, istehsal və sosial obyektlərin bərpası üçün əlimizdən gələn hər şeyi etməliyik. Bu məqsədlə deyə bilərik ki, i.e.d., professor İslam İbrahimovun “Regionların və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişaf istiqamətləri” monoqrafiyası həmin ərazilərin bərpası və inkişafı, milli iqtisadiyyatın yeni prizmadan formalaşdırılması aspektində yazılan dəyərli elmi tədqiqat əsəridir. Müəllif işğaldan azad edilmiş ərazilərin ehtiyatlarını, regionun iqtisadi potensialını, onun təşkilati mexanizmlərini araşdırmışdır. Prof. İ.İbrahimov keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin və ətraf rayonların bitkiçilik və heyvandarlıq sahəsində işğaldan öncəki istehsal

potensialını araşdırmış, ərazilərimizin işğalı sayəsində heyvandarlıq və əkinçilik sahəsində texnika, mal-qara və digər vəsaitlərə vurulan iqtisadi ziyanı geniş və konkret faktlarla şərh etmişdir.

Kitabda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aqrar sahənin perspektiv inkişaf sahələri göstərilmiş, ərazinin iqtisadi inkişafına nail olmaq üçün elmi təkliflər irəli sürülmüşdür. Həmin təkliflər yeni, innovativ texnologiyaya əsaslanan istehsal və xidmət kooperativlərinin yaradılması, aqrar sahədə sahibkarlığın formalaşması və inkişafı, idarəetmənin müasir təşkilatı strukturunun formalaşdırılması, bu istiqamətdə gücəstli kreditlərin verilməsi kimi institusional dəyişikliklərin həyata keçirilməsini əhatə edir. Bu məqsədlə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə sahibkarlığın formalaşması və inkişafı istiqamətləri müəyyən olunmuş, regionun iqtisadi və sosial infrastrukturunun yaradılması, aqroparkların, sənaye məhəllələrinin formalaşdırılmasının yeni mexanizmlərinə dair təkliflər irəli sürülmüş, bu sahədə damazlıq işinin, toxumların biokimyəvi analizlərinin aparılması, bitki mühafizə xidmətlərinin təşkili məsələlərinə daha çox üstünlük verilmişdir.

Monoqrafiyanın ayrı-ayrı fəsilələrində, əhatə edilən paraqraflarda aqrar inkişaf və işğaldan azad edilmiş ərazilərdə ehtiyatlar, potensiallar, aqrar bazarı şərtləndirən amillər, ərazilərdə təşkilati-iqtisadi mexanizmlər araşdırılır. İşğaldan azad edilmiş ərazilərdə aqrar sahibkarlığın formalaşması və tənzimlənməsi məsələlərinə geniş yer verilir. Rəqəmsal iqtisadiyyat şəraitində Qarabağda sahibkarlığın dəstəklənməsi istiqamətləri, ərazidə məhsul istehsalının artırılması yolları, ərzaq təhlükəsizliyi, ekoloji vəziyyət, erməni terroru ilə bağlı məsələlər faktlar əsasında tədqiq edilir. Maraqlı araşdırma məsələlərindən biri işğaldan azad edilən ərazilərdə yeyinti sənayesinin inkişafı, onun tənzimlənməsi, inkişaf prioritetləridir.

Müəllif haqlı olaraq Qarabağda turizmin inkişafı və infrastrukturların formalaşdırılması istiqamətlərinə daha geniş yer verir və təcrübə əhəmiyyətli təkliflər irəli sürür. Qarabağ ərazisində informasiyanın idarəetmənin formalaşmasında rolu qiymətləndirilir, onun işlənmə mexanizmi barədə dəyərli təkliflər verilir. Diqqət çəkən əsas məsələlərdən biri bu ərazilərdə məşğulluğun daha səmərəli təşkili istiqamətlərinə dair təkliflərin hazırlanmasıdır.

Prof. İ.İbrahimov işğaldan azad edilmiş ərazilərdə kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalının artırılmasının

Əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi, i.e.d., prof. İbrahimov İslam Hacı oğlunun “Regionların və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişaf istiqamətləri” adlı dəyərli tədqiqat işi nəşr edilmişdir.

yeyinti sənayesinin inkişafına təsiri məsələlərini araşdırmış, bu sahədə kənd təsərrüfatının yeyinti sənayesi ilə inteqrasiyasının gücləndirilməsini, sahələrin balanslaşdırılması inkişafının təmin olunmasını zəruri hesab etmişdir. Müəllif ərazilərin işğaldan azad edilməsindən sonra kənd təsərrüfatı ilə yeyinti sənayesinin inteqrasiyasına xüsusi diqqət yetirir, inteqrasiyanın ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunmasında rolunun artırılması üçün görülməli tədbirlərin sistemli aparılması məsələsini ön plana çəkir. Bu məqsədlə ərazilərdə yeni texnologiyaların istifadəsi, innovasiya sisteminin tətbiqi məsələlərinə ciddi diqqət yetirilməsinin vacibliyi qeyd olunur. İntellektual mülkiyyətin formalaşması, bununla əlaqədar ərazilərdə milli innovasiya sisteminin yaradılması və inkişafı xüsusilə qeyd edilir. Müəllif bunun üçün ölkəmizdə yeni texnologiyaların, ideya və biliklərin istehsalçıları olan müəssisələr şəbəkəsinin yaradılmasını, yeni istehsal və xidmət müəssisələri iştirakçılarının maliyyə dəstəyinin artırılmasını, elmi və elmi-xidmət müəssisələrinin fəaliyyəti və onlar arasında münasibətlərin tənzimlənməsini vacib hesab edir.

Müəllifin fikrinə görə, işğaldan azad edilmiş ərazilərdə mövcud ehtiyatlardan aşağıdakı üç istiqamətdə istifadə edilməsi vacibdir:

- Torpaq ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməsi üçün torpaq ehtiyatları inventarlaşdırılmalı, onun kəmiyyət və keyfiyyət göstəriciləri dəqiqləşdirilməlidir. Tədqiqatçı çox düzgün olaraq hesab edir ki, çirkləndirilmiş və degradasiyaya uğramış torpaqlar müəyyən edilməli, müvafiq layihələr hazırlanmalıdır;
- Bitkiçilik sahəsində torpaqların mənadan təmizlənməsi, münbitliyinin bərpa edilməsi, yaxşılaşdırılması, toxumçuluq və seleksiya işlərinin bərpa olunması, dağlıq və dağətəyi torpaqların becərilməyə cəlb edilməsi, məhsul istehsalı və emalı sahələrinə müvafiq investisiya qoyulmasının təmin olunması, aqrokimyəvi tədbirlərin, növbəli əkin sisteminin tətbiq, optimal əkin strukturunun müəyyən edilməsi, texnika ilə təchizat və mexanikləşdirmə, kimyalaşdırma məsələləri, laboratoriyalarla təchizat məsələlərinin həll edilməsi

tədqiq olunur, dəyərli təkliflər irəli sürülür;

- Heyvandarlıq sahəsində avadanlıq təminatının yüksək səviyyədə icra olunması, sahənin xüsusi nəqliyyat vasitələri ilə təmini, yüksək keyfiyyətli yem bazasının, quşçuluq təsərrüfatı və fabriklərinin yaradılması, rayonlarda heyvanların cins tərkibinin nəzərə alınması, heyvandarlıq məhsulları istehsalı, emalı və ixracının müasir tələblər səviyyəsində qurulması, baytarlıq nəzarətinin təmin olunması məsələləri elmi əsaslarla işıqlandırılır.

Kitabda işğaldan azad edilmiş ərazilərdə insan kapitalının formalaşdırılması və təhsilin təşkili istiqamətləri də tədqiq edilmişdir. Məlumdur ki, respublikada insan kapitalının formalaşdırılması, onun səmərəli idarə edilməsi və inkişafı dövlət tərəfindən dəstəklənir. İnsan kapitalının formalaşması və inkişafının strateji əhəmiyyət daşıdığına nəzərə alaraq qeyd edə bilərik ki, hazırkı şəraitdə əmək bazarının tələblərinə uyğun mütəxəssis hazırlanması təhsil sahəsində qarşıda duran əsas prioritet məsələlərdən biridir. Ona görə də, Strateji Yol Xəritəsində insan kapitalının keyfiyyəti iqtisadi artımın əsas amillərindən biri kimi ön plana çəkilir. Bu məsələnin iqtisadi inkişafın əsas fundamental problemlərindən biri kimi işğaldan azad edilmiş ərazilərdə tətbiqi prof. İ.İbrahimovun tədqiqatında geniş şəkildə əks olunmuşdur.

Monoqrafiyada tədqiq edilmiş bu məsələlər işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa və inkişaf işlərinin konsepsiyası hesab edilir. Bu məqsədlə də deyə bilərik ki, Əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi, i.e.d., professor İslam İbrahimovun “Regionların və işğaldan azad edilmiş ərazilərin inkişaf istiqamətləri” adlı monoqrafiyası fundamental tədqiqat əsəridir. Tədqiqat işində irəli sürülən təkliflərdən işğaldan azad olunmuş ərazilərin inkişafı proqramlarının işlənilməsində praktiki olaraq istifadə oluna bilər.

Akademik Ziyad Səmədzadə,

Bakı Biznes Universitetinin kafedra müdiri, i.f.d., dos. Rahim Sadıqov

Ərzaq, içkilər və tütün məmulatları üzrə istehlak qiymətləri indeksi 117 faiz təşkil edib

Cari ilin yanvar-mart aylarında istehlak qiymətləri indeksi ötən yanvar-mart aylarına nisbətən 112,2 faiz, o cümlədən ərzaq məhsulları, içkilər və tütün məmulatları üzrə 117 faiz təşkil edib.

Dövlət Statistika Komitəsindən bildirilib ki, cari

ilin mart ayında əvvəlki aya nisbətən ayrı-ayrı ərzaq məhsullarından daha çox bahalaşma vəfəlinin, peçenyenin, düyünün, unun, toyuq ətinin, təzə balığın, qatılaşdırılmış şəkərli südün, pendirin, yoqurtun, xamanın, süfrə marqarininin, kərə yağının, naringinin, heyvanın, narın, soğanın, kartofun, pomidorun, şəkər və şəkər tozunun, konfetlərin, çayın, qəhvə və kakao tozunun, kola içkisinin, limonadın, arəğın, ucuzlaşma isə əsasən yumurtanın, bananın, limonun, kələmin və xiyarın qiymətlərində müşahidə olunub.

Azərbaycan karbamidi Hindistana ixrac edilir

İqtisadi Zonaların İnkişafı Agentliyinin (İZİA) idarəçiliyində olan Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidentləri ixrac coğrafiyasını genişləndirir.

Agentlikdən bildirilib ki, Sənaye Parkının rezidenti “SOCAR karbamid” zavodu tərəfindən ilk dəfə olaraq Hindistana karbamid gübrəsinin ixracı həyata keçirilib və ilkin mərhələdə qarşı tərəfə 5 min tondan çox məhsul göndərilib.

2019-cu ildə fəaliyyətə başlayan “SOCAR karbamid” zavodu ölkəmizin azot gübrəsi idxalından asılılığın aradan qaldırılmasında, yerli

fermerlərin tələbatının ödənilməsində mühüm rol oynayır. Hazırda zavodda istehsal olunan məhsullar “Made in Azerbaijan” brendi ilə Braziliya, Gürcüstan, Türkiyə, Moldova, Rumıniya, İtaliya, Bolqarıstan və sair ölkələrə ixrac edilir.

14-20 aprel 2022-ci il

“Biz Kəlbəcəri bərpa edəcəyik, heç kimin şübhəsi olmasın və həyat qayıdacaq. Kəlbəcərdə kənd təsərrüfatı inkişaf edəcək, xüsusilə heyvandarlıq. Bizim orada böyük otlaq sahələrimiz var. Kəlbəcərin zəngin təbii qaynaqları, təbii ehtiyatları var. Düşmən bu ehtiyatları vəhşicəsinə istismar edib. Sovet vaxtında bütün sovet məkanında məşhur olan İstisu suyu Kəlbəcərdə istehsal olunurdu. İndi İstisu da bizim nəzarətimizə qayıdır. Vaxtilə ora

İlham Əliyev

Yeni Azərbaycan Partiyası Kəlbəcər Rayon Təşkilatı və “Aşıq Şəmşir” Mədəniyyət Ocağı İctimai Birliyinin birgə təşkilatçılığı ilə 07 Aprel 2022-ci il tarixində Bakı şəhərində Nizami kino mərkəzində Ağdaban Soyqırımının 30-cu ildönümünə həsr olunmuş anım tədbiri keçirilib.

Tədbirdə dövlət və hökumət nümayəndələri, Yeni Azərbaycan Partiyasının İdarə heyətinin üzvləri, Milli Məclisin deputatları, YAP Mərkəzi aparatının əməkdaşları və ölkə ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

İlk növbədə torpaqlarımızın azadlığı, ərazi bütövlüyü uğrunda və Ağdaban Soyqırımında canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi 1 dəqiqəlik sükutla yad edilib. Ağdaban Soyqırımına həsr olunmuş videoqarx nümayiş etdirilib. Yeni Azərbaycan Partiyası İdarə heyətinin üzvü, millət vəkili Musa Quliyev çıxış edərək bildirib ki, bu il erməni qəsbkarlarının xalqımıza qarşı törətdiyi Ağdaban faciəsindən 30 il ötür. Ağdaban faciəsi Xocalı hadisələrindən sonra erməni cəlladlarının hələ də türk, azərbaycanlı qanına doymadığının əyani göstəricisidir. Belə soyqırım əməllərindən biri də Azərbaycanın əbədi və əzəli torpağı olan Qarabağın dilbər guşəsi Kəlbəcərin kənd və qəsəbələrində erməni quldur dəstələri tərəfindən xalqımıza qarşı törədilmiş cinayət faktlarıdır. Uzun illər gizli saxlanılan, üzərinə qadağa qoyulmuş həqiqətlər açıqlır, təhrif edilmiş hadisələr özünün əsl qiymətini alır. Dünya tarixində özünəməxsus rol oynamış xalqımızın tarixi yenidən yazılaraq beynəlxalq ictimaiyyətə təqdim edilir.

“Aşıq Şəmşir” mədəniyyət ocağının sədri, Ağdaban sakini Cavid Qurbanov bildirib ki, Ağdaban faciəsi qurbanlarının xatirəsini anmaq və faciəni yad edərək dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmaq üçün hər il dövlətimiz tərəfindən anım mərasimləri təşkil edilir. 1992-ci ilin aprelin 7-dən 8-nə keçən gecə erməni quldur dəstələri Ağdaban kənd sakinlərinin başına dəhşətli faciə gətirdilər. **O, deyib:** “Mən gözümlə Ağdabanda - Dədə Şəmşir yurdunda açmışam. Ermənilər yurdumuzu, Dədə Şəmşirin əlyazmalarını talan etdilər. Mənfur düşmən Kəlbəcəri talaya biləcəyini yoxlamaq üçün Ağdabanda vəhşiliklər törətdi. Kəlbəcər rayonunun 130 evdən ibarət AĞDABAN kəndi tamamilə erməni seperatçıları tərəfindən yandırıldı, kəndin 779 nəfər dinc sakininə qeyri-insani işgəncələr verildi. 33 nəfər qətlə yetirildi, 8 nəfər 90-100 yaşlı qoca, 2 nəfər azyaşlı uşaq, 7 nəfər qadın diri-diri odda yandırıldı, 2 nəfər itkin düşdü, 12 nəfərə ağır bədən xəsarəti yetirildi. Bu, bir kəndin sakinlərinə tutulmuş amansız və insanlıq adına sığmayan divan idi.

Ermənilərin Azərbaycanın mədəni irsinə qarşı törətdikləri vandalizm siyasətinin davamının daha bir təzahürü kimi şair Ağdabanlı Qurbanın və klassik aşiq şeirinin ustalarından olan Dədə Şəmşirin əlyazmaları məhv edilib. Bu gün ölkə başçısı cənab İlham Əliyev və I vitse

böyük kurort zonası idi. Mənfur düşmən hər tərəfi dağıdıb. İndi o görüntülər var, hər kəs görə bilər. Hamısını bərpa edəcəyik, Kəlbəcəri yenidən quracağıq, kəndləri, Kəlbəcər şəhərini. Tapşırıq vermişəm ki, şəhərin yenidən qurulması ilə əlaqədar baş plan hazırlansın, təkcə Kəlbəcər şəhəri yox, bütün şəhərlər üzrə həyat qayıdacaqdır”.

prezidentimiz Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən xalqımızın başına gətirilən müsibətlər dünya ictimaiyyətinə çatdırılır və onlara hüquqi-siyasi qiymət verilir.

Şükürlər olsun ki, 2020-ci ilin 27 sentyabrında düşmənin növbəti təxribatlarına qarşı Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin sərkərdəliyi ilə başlayan, şəhidlərimizin canı, qazilərimizin qanı hesabına tarixi Zəfərlə bitən 44 günlük Vətən müharibəsində həm də Ağdaban soyqırımının qurbanlarının qisası alındı.

Bu gün artıq qalib xalq, qalib ölkəyik. Bir kəlbəcərlilərlə mən də qürur duyuram ki, doğma yurdumuzu gördük. Atamı vəfat etməmişdən öncə o torpaqlara apara bildiyim üçün xoşbəxtəm”.

“Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adı ilə təltif edilən polkovnik-leytenant Şəhid Anar Əliyevin atası Vəqif Əliyev çıxış edərək bildirib: “Qürur hissi keçirirəm ki, bu qələbədə, şəhidlərimizin qisasının alınmasında mənim oğlum, 1980-ci ildə Kəlbəcər rayonunda anadan olmuş Anarın da payı oldu. Mən oğlumu uşaqlıqdan vətənpərvərlik hissləri ilə, milli ruhda böyütmüşdüm. Oğlum hərbi peşəsini seçəndə inanırdım ki, o qəhrəmanlıqlar göstərəcək. Çünki onun doğulduğu yurd işğalda idi. Anar həmişə qisas hissi ilə yaşayırdı. Ən böyük məqsədi torpaqlarımızın azadlığı idi. Mən Şəhid və qazi ailələri adından bizlərə göstərilən hərtərəfli diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevə, onun xanımı Mehriban xanım Əliyevaya öz hörmət və ehtiramımı bildirirəm”.

Xüsusi Təyinatlı Qüvvələrin mayoru, Şuşaya ilk daxil olan 3 tabordan birinin komandiri, Azərbaycan Respublikası Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən “Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı” adı ilə təltif edilən Saleh Həsənov çıxış edərək bildirib ki, bu gün şəhidlərimizin illərlə nigaran qalan ruhları şad oldu. Xocalı cəlladları ilə yanaşı, Ağdaban qatillərinin də cəzası döyüş meydanında qəhrəman oğullarımız tərəfindən verildi. Ona da əminik ki, qüdrətli Azərbaycan dövlətinin, müzəffər ordumuzun 44 günlük Vətən müharibəsində düşmənlərimizə verdiyi tarixi dərs nəticəsində rəzil duruma düşən mənfur qonşularımız bundan sonra nəinki xalqımıza qarşı hansısa soyqırımı cinayəti törətmək üçün özündə güc tapacaq, əksinə Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, bir daha bizim tərəfə baxmağa belə cəsarət etməyəcəklər!

Bəli, biz Kəlbəcəyə qayıdırıq. Ata-baba yurdumuz, əzəli torpaqlarımıza qayıdırıq. Bu xalq XXI əsrdə yazdığı qəhrəmanlıq dastanı ilə – “Qarabağ” dastanı ilə o torpaqlara qayıdır. Orada şəhidlərinin qanı axmış torpaqları qoxulamağa, o torpaqlarda azan səsinə dinləməyə, öz ata-babasının məzarını ziyarət etməyə, o torpaqlara yeni həyat verməyə qayıdır. Bir də ona görə qayıdır ki, Kəlbəcər Qarabağdır, Qarabağ Azərbaycandır!

Erməni qəsbkarlarının xalqımıza qarşı törətdiyi Ağdaban faciəsindən 30 il ötür

Azərbaycanda neft hasilatı 5% azalıb, qaz hasilatı isə 16% artıb

Sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 2022-ci ilin yanvar-mart aylarında 20,6 milyard manatlıq və ya 2021-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 3,9 faiz çox sənaye məhsulu istehsal edilmişdir. Neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 1,1 faiz, qeyri neft-qaz sektorunda isə 18,1 faiz artmışdır.

Sənaye məhsulunun 73,7 faizi mədən-çıxarma sektorunda, 21,6 faizi emal sektorunda, 4,2 faizi elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda, 0,5 faizi isə su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda istehsal olunmuşdur. Mədənçıxarma sektorunda əmtəəlik neft hasilatı 5,4 faiz azalmış, əmtəəlik qaz hasilatı isə 16,4 faiz artmışdır.

Emal sektorunda sair nəqliyyat vasitələrinin istehsalı 6,6 dəfə, avtomobil, qoşqu və yarımqoşquqların istehsalı 2,3

dəfə, elektrik avadanlıqlarının istehsalı 2,1 dəfə, tikinti materiallarının istehsalı 83,8 faiz, mebel istehsalı 70,0 faiz, kimya sənayesi məhsullarının istehsalı 69,1 faiz, əczaçılıq məhsullarının istehsalı 67,4 faiz, geyim istehsalı 50,2 faiz, metallurgiya sənayesi məhsullarının istehsalı 34,9 faiz, rezin və plastik kütlə məmulatlarının istehsalı 29,3 faiz, ka-

ğız və karton istehsalı 27,3 faiz, poliqrafiya məhsullarının istehsalı 25,2 faiz, maşın və avadanlıqların istehsalı 23,0 faiz, neft məhsullarının istehsalı 16,2 faiz, hazır metal məmulatlarının istehsalı 15,2 faiz, qida məhsullarının istehsalı 9,4 faiz, ağacın emalı və ağacdan məmulatların istehsalı 5,4 faiz, bütün məmulatlarının istehsalı 4,5 faiz, kompüter, elektron və optik məhsulların istehsalı 4,1 faiz artmış, toxuculuq sənayesi məhsullarının istehsalı 10,1 faiz, maşın və avadanlıqların quraşdırılması və təmiri işləri 14,8 faiz, içkilərin istehsalı 20,0 faiz, dəri və dəri məmulatlarının, ayaqqabıların istehsalı 21,6 faiz azalmışdır.

Elektrik enerjisi, qaz və buxar istehsalı, bölüşdürülməsi və təchizatı sektorunda istehsalın həcmi 2,2 faiz, su təchizatı, tullantıların təmizlənməsi və emalı sektorunda isə 10,2 faiz artmışdır.

“Azərişiq”: Ağcabədinin beş kəndinin elektrik şəbəkəsi yenidən qurulacaq

Prezident İlham Əliyevin müvafiq tapşırıqlarına əsasən, “Azərişiq” ASC 2022-ci ildən etibarən regionlarda yeni layihəyə start verib. Bu il ərzində ümumilikdə müxtəlif regionları əhatə edən 100-dən çox kənd və yaşayış məntəqəsinin elektrik enerji şəbəkəsi tamamilə yenidən qurulacaq.

ASC-dən bildirilib ki, layihə çərçivəsində Ağcabədinin Cəfərbəyli, Mehrablı, Ağabəyli, Şənlik və Qaradolaq kəndlərinin elektrik şəbəkəsi yenidən qurulacaq. Artıq rayonun Cəfərbəyli, Ağabəyli, Mehrablı kəndlərində işlərə start verilib. Növbəti mərhələdə isə Qaradolaq və Şənlik kəndlərində də işlərə başlanılacaq. Beş kənddə ümumilikdə 79 kilometrə yaxın 10 kV-luq, 36 kilometrədən çox 0,4 kV-luq elektrik xətləri yenilənə-

cək. Müxtəlif güclərdə 24 ədəd komplekt transformator məntəqəsi quraşdırılacaq. Bununla da 5 kəndin ümumilikdə 1784 abonentə keyfiyyətli, dayanıqlı və fasiləsiz elektrik enerjisi ilə təmin ediləcək və itkilərin həcmi minimuma endiriləcək. Xatırladaq ki, yeni layihə çərçivəsində digər regionlarda da işlər davam edir. Elektrik şəbəkəsi yenidən qurulan növbəti kəndlər haqqında da qarşıdakı günlərdə əlavə məlumatlar veriləcək.

Инфляция в Азербайджане в марте составила 1,1%, среднегодовая – 12,2%

В Азербайджане в марте 2022 года зафиксирована инфляция на уровне 1,1%, что соответствует уровню инфляции в феврале, сообщили агентству "Интерфакс-Азербайджан" в Госкомитете по статистике. «Инфляция в Азербайджане в марте составила 1,1%. При этом цены на продовольственные товары, напитки и табак выросли на 1,5%, на непродовольственные товары - на 0,8%, услуги подорожали на 0,8%», - отметили в Госкомстате. При этом инфляция в марте 2022 года по сравнению с мартом 2021 года составила 12,1%. По данным статистики, в марте мясо и мясная продукция подорожали на 0,6%, хлебобулочная продукция – на 0,9%, фрукты – на 1,8%, овощи – на 6,5%,

спиртные напитки – на 0,7%, молочная продукция – на 0,8%, рыбная продукция – на 3,4%. В марте яйца подешевели на 7,4%. Среднегодовая инфляция в Азербайджане на конец марта 2022 года составила 12,2% (на конец февраля 2022 года – 12,2%). В том числе, среднегодовая инфляция по продовольственным товарам на конец марта составила 17%, по непродовольственным товарам – 6,2%, услугам – 10,1%. Среднегодовая инфляция в Азербайджане в 2021 году составила 6,7%. Минэкономики Азербайджана на 2022 год прогнозирует среднегодовую инфляцию на уровне 4%. Согласно базовым оценкам Центробанка, в 2022 году среднегодовая инфляция составит 6,6%-7,1%.

ПРООН высоко оценивает усилия Азербайджана по развитию социального предпринимательства

Программа развития ООН (ПРООН) высоко оценивает усилия Азербайджана по развитию социального предпринимательства. Как передает Trend, об этом сказал во вторник ответственный сотрудник ПРООН в Азербайджане Сухроб Ходжиматов на мероприятии в рамках проекта ЕС "Развитие инновационного и устойчивого гражданского общества в Азербайджане". По его словам, ПРООН рада оказывать

поддержку Азербайджану в развитии социальных предприятий. "Мы высоко ценим усилия Азербайджана по развитию социального предпринимательства и готовы поделиться своим опытом в этой сфере", - сказал Ходжиматов. Он также отметил важную роль социальных предприятий в решении социально-экономических проблем и достижении Целей устойчивого развития. Европейский союз и ПРООН продолжают организовывать серию дискуссий, направленных на содействие продвижению социального предпринимательства в Азербайджане. Путем проведения семинаров, встреч и оказания консультативной поддержки проект направлен на ускорение усилий Азербайджана по созданию благоприятных условий, которые позволят большему числу граждан открывать и расширять бизнес, решая тем самым социально-экономические проблемы.

Вр начала бурение третьей разведочной скважины в рамках проекта SWAP

ВР, которая является оператором соглашения о разведке, разработке и долевого распределения добычи на мелководье вокруг Абшеронского полуострова (SWAP), сообщила, что буровая установка Satti была передислоцирована на разведочную скважину Гарабатдаг в юго-восточной перспективной части. Как передает Trend со ссылкой на вр, до этого была закрыта вторая разведочная скважина (ВНEX01). Скважина была пробурена на общую глубину 4 230 метров в западной перспективной части контрактной территории и была закрыта в середине марта. С экономической точки зрения эффективных запасов углеводородов в скважине не обнаружено. Геологическая разведочная скважина Гарабатдаг (QBDX01) является третьей разведочной скважиной, которая будет пробурена в рамках проекта SWAP, и является последним этапом работ,

запланированных для мелководья вокруг Абшеронского полуострова в течение основного периода разведки. Бурение этой скважины началось 3 апреля 2022 года, и ожидается, что скважина достигнет общей глубины примерно через три месяца. После этого, если будет необходимо бурение для оценочного бокового ствола для сбора дополнительной информации о коллекторе, бурение может продолжаться еще месяц. Разведочная скважина QBDX01 пробурена на глубине около 6 метров примерно в 7 км от берега. Ожидается, что общая глубина основной скважины достигнет 2155 метров. Вр является оператором проекта на мелководье вокруг Абшеронского полуострова и имеет 25-процентную долю в соглашении о разведке, разработке и долеом распределении добычи. Другими партнерами являются: SOCAR - 50% и ЛУКОЙЛ - 25%.

Проблемы с продажей долларов и евро В России

Российские экспортеры столкнулись с проблемами при попытке продать валютную выручку на рынке, что необходимо для исполнения текущих нормативов, сообщают «Ведомости» со ссылкой на источники в правительстве, Центробанке и крупных промышленных группах, ведущих поставки за рубеж. Доллары и евро не пользуются спросом на бирже по ряду факторов. Во-первых, импортерам в таком количестве они больше не нужны из-за резкого падения поставок товаров, что связано с антироссийскими санкциями и, как следствие, проблемами с логистикой. Во-вторых, сохраняющиеся ограничения на использование валюты (вывод за рубеж, снятие наличных) снижают интерес к ней со стороны других физических и юридических лиц — по сути, она перестала выполнять традиционные функции. В связи с этим экспортерам в отдельные дни удавалось продать не более половины от необходимых 80% выручки. Смягчение ограничений в пятницу, 9 апреля, может стабилизировать

ситуацию, но не решит проблему. Сами компании, не исполняющие нормативы, пока не наказывают, так как речи о недобросовестной практике не идет. «Спроса на доллары и евро почти нет, а главное — никто не может поручиться, что он возникнет. У рубля нет курса — только путь», — сообщил один из собеседников издания. Как известно, указом президента России Владимира Путина спустя четыре дня после начала войны в Украине была введена обязательная продажа валютной выручки. Позднее была введена комиссия в 12% на покупку на бирже долларов, евро и фунтов, лимиты по переводу средств за рубеж, запрет на обслуживание внешних обязательств по еврообондам без специального разрешения правительства. После недолгого снижения рубль начал уверенно расти и достиг двухлетнего пика, после чего Центробанк начал снимать ограничения. Эксперты отмечают, что в условиях перекрытого импорта, когда доллары потратить не на что, рубль может продолжить рост, что приведет к проблемам с исполнением бюджета.

В МИРЕ В России признали снижение ВВП более чем на 10%

«Минфин и Минэкономразвития уточняют прогноз по ВВП России на 2022 год, официальный прогноз снижения будет больше 10%». Об этом сообщил председатель Счетной палаты России Алексей Кудрин, передает ТАСС. Кудрин отметил, что снижение ВВП повлияет на бюджеты России, на доходы бюджетов, на выполнение тех законов о бюджете, которые приняты всеми субъектам России. При этом, по его словам, федеральный бюджет будет оказывать необходимую помощь регионам. «В этом году нам придется больше работать, в том числе мониторить эти вопросы», - сказал глава Счетной палаты. Ранее Всемирный банк спрогнозировал, что ВВП России в 2022 году сократится на 11,2%. Но в 2023 и 2024 годах ожидается рост на 0,6% и 1,3% соответственно.

США готовят новый пакет мер безопасности для Украины

США готовят новый пакет мер безопасности для Украины. Он будет адаптирован к новому фронту войны на востоке и юге страны, где местность отличается от прежнего основного фронта. Об этом в понедельник, 11 апреля, сообщает CNN со ссылкой на представителей Министерства обороны США. Согласно информации информационного агентства, новая помощь может включать большее количество беспилотников и противотанковых систем Javelin, которые США ранее уже предоставляли Украине. «Отчасти это связано с тем,

что Украина уже имеет на вооружении такие виды оружия и может быстро их применить», - объяснили в Минобороны США. Кроме того, Вашингтон ведет переговоры с партнерами и союзниками в Европе, чтобы узнать, какие системы ПВО большой дальности, танки, бронетехнику и артиллерию они могли бы предоставить Украине дополнительно из собственных запасов. «Эти обсуждения особенно актуальны, поскольку местность в южной и восточной частях Украины отличается от местности первых недель войны, когда

боевые действия проходили в лесистых районах к северу от Киева, где украинские силы преуспели в тактике засад», - отмечает телеканал. По словам официальных лиц США, теперь украинцы нуждаются в более тяжелом вооружении, таком как бронетехника и артиллерия. Украина по-прежнему хочет получить истребители, заявили официальные лица, но США по-прежнему выступают против этого. По их словам, сейчас в Украину прибывает от восьми до десяти рейсов в день не только из Соединенных Штатов, но и из других стран.

14-20 aprel 2022-ci il

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI DÖVLƏT SİĞORTA
KOMMERSİYA ŞİRKƏTİNİN 31 dekabr 2021-ci il tarixinə
BALANS HESABATI

AKTİVLƏR	manatla	
	İlin əvvəlinə	Hesabat dövrünün sonuna
I.UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Torpaq, tikili və əvadanlıqlar	5 268 154,00	5 424 791,14
Torpaq, tikili və əvadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması		
Dəşınmaz əmlaka investisiyalar		
Qeyri-maddi aktivlər	393 235,00	393 235,00
Təxirə salınmış vergi aktivləri		
Uzunmüddətli debitor borcları		
Uzunmüddətli maliyyə aktivləri:	4 544 193,00	4 544 193,00
dövlət qiymətli kağızları	4 544 193,00	4 544 193,00
qeyri-dövlət qiymətli kağızları		
sair maliyyə aktivləri	0,00	0,00
İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar		
Təşisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar		
Sair aktivlər	472 912,00	483 396,71
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	10 678 494,00	10 845 615,85
II. QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Ehtiyatlar		
Debitor borcları:	21 994 719,57	15 373 686,66
birbaşa sığorta üzrə	6 522 060,00	213 431,00
təkrarsığorta əməliyyatları üzrə :	160 507,00	213 840,00
- təkrarsığortaçı üzrə	160 507,00	213 840,00
- təkrarsığortalı üzrə	0,00	0,00
asılı təşkilatlar üzrə	14 691 123,07	14 567 896,09
büdcə üzrə	491 666,00	270 240,88
iddia tələbləri üzrə		0,00
işçi heyəti üzrə	3 587,50	2 467,15
sığortalılara verilən borclar üzrə		
asılı təşkilatlar	125 776,00	105 811,54
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri:	4 347 401,08	18 427 022,42
kassa	75,00	75,00
hesablaşma hesabı	814 652,29	9 628 708,65
valyuta hesabı	1 317 449,79	16 292,09
depozit hesablar	2 052 896,00	8 752 896,00
sair pul vəsaitləri	162 328,00	29 050,68
Qısamüddətli maliyyə aktivləri:	0,00	0,00
dövlət qiymətli kağızları		
qeyri-dövlət qiymətli kağızları		
sair maliyyə aktivləri		
Sığorta ehtiyatlarında təkrarsığortaçıların payı:	17 497 737,18	4 506 823,44
hayat sığortası sahəsi üzrə		
qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə	17 497 737,18	4 506 823,44
Sair qısamüddətli aktivlər:	7 068,30	26 969,62
gələcək hesabat dövrlərinin xərcləri		
verilmiş avanslar		
təhtə hesablar	7 068,30	26 969,62
Sair aktivlər		
Cəmi qısamüddətli aktivlər	43 846 926,13	38 334 502,14
CƏMI AKTİVLƏR	54 525 420,13	49 180 117,99

“PEŞƏYÖNÜMLÜ TƏHSİLİN İNKİŞAFINA YARDIM”
İCTİMAİ BİRLİYİ LAYİHƏ İCRASINA BAŞLAMIŞDIR

“PEŞƏYÖNÜMLÜ TƏHSİLİN İNKİŞAFINA YARDIM” İCTİMAİ BİRLİYİ (PTİY İB) 1 fevral 2022-ci il tarixindən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Şurası tərəfindən maliyyələşdirilən “Ümumtəhsil məktəblərində “Gələcəyin peşələri” mövzusunda peşəyönümü tədbirlərinin təşkilı” adlı layihənin icrasına başlamışdır. 4 ay müddətində icra ediləcək layihənin əsas ideyası şagirdləri rəqəmsal iqtisadiyyat şəraitində yaranacaq yeni peşələr barədə maarifləndirməkdir. Son illər NK-nın məktəbdə peşəyönümü işinin təşkilı ilə əlaqədar təşdiq etdiyi əsasnamə bu sahədə işlərin fəallaşmasına səbəb olub. Vətəndaş cəmiyyətinin bu sahədə təcrübəsi olan qurumlarının təhsil sektoruna dəstək verməsi əhəmiyyətli ola bilər.

“Şahdağ Xeyriyyə” İctimai Birliyi
layihənin icrasını davam etdirir

“Şahdağ Xeyriyyə” İB 1 fevral 2022-ci il tarixindən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyi tərəfindən maliyyələşdirilən “İnternet tipli məktəblərin aztəminatlı ailələrdən olan şagirdləri ilə peşəyönümü tədbirlərinin təşkilı” adlı layihənin icrasına

KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	Hesabat dövrünün sonuna	Hesabat dövrünün sonuna
I. KAPİTAL		
Ödənilmiş nominal (nizammamə) kapitalı	9 000 000,00	9 000 000,00
Emissiya gəliri		
Geri alınmış kapital (səhmlər)		
Kapital ehtiyatları:	5 005 238,00	5 005 238,00
yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat	5 005 238,00	5 005 238,00
digər kapital ehtiyatları		
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	4 745 325,90	-10 220 831,19
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	1 918 934,10	-14 294 740,28
Mühasibat uçotu siyasətində dəyişikliklərlə bağlı mənfəət (zərər) üzrə düzəlişlər		
Keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	2 826 391,80	4 073 909,09
Elan edilmiş dividendlər		
Cəmi kapital	18 750 563,90	3 784 406,81
II. UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Sığorta ehtiyatları:	29 694 726,23	44 057 714,01
Hayat sığortası sahəsi üzrə:		
Qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə:	29 694 726,23	44 057 714,01
Qarşısalmama tədbirləri fondu	501 611,00	668 627,64
Uzunmüddətli faiz xərcləri yaranan öhdəliklər		
Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		
Təxirəsalınmış vergi öhdəlikləri		
Kreditör borcları :	59 466,00	15 918,00
əməyin ödənilməsi üzrə		
büdcə üzrə		
sosial sığorta və təminat üzrə		
digər məcburi ödənişlər üzrə		
asılı təşkilatlar üzrə		
sair kreditör	59 466,00	15 918,00
Sair uzunmüddətli öhdəliklər:	0,00	0,00
gələcək hesabat dövrünün gəlirləri alınmış avanslar		
Təkrarsığorta əməliyyatları üzrə öhdəliklər:	5193 659,00	0,00
təkrarsığortaçı üzrə	5193 659,00	
təkrarsığortalı üzrə		
Təşisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar		
Sair öhdəliklər		
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər	35449 462,23	44 742 259,65
III. QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Qısamüddətli faiz xərcləri yaranan öhdəliklər		
Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər		
Kreditör borcları:	325 394,00	653 451,53
əməyin ödənilməsi üzrə	199 417,00	244 381,50
büdcə üzrə		
sosial sığorta və təminat üzrə	125 977,00	87 286,03
digər məcburi ödənişlər üzrə		
asılı təşkilatlar üzrə		
sair kreditör		321 784,00
Sair qısamüddətli öhdəliklər:	0,00	0,00
gələcək hesabat dövrünün gəlirləri alınmış avanslar		
Təşisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar		
Sair öhdəliklər		
Cəmi qısamüddətli öhdəliklər	325 394,00	653 451,53
CƏMI ÖHDƏLİKLƏR	35 774 856,23	45 395 711,18
CƏMI KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	54 525 420,13	49 180 117,99

deosüjetlər təqdim edilmişdir. İnteraktiv formatda keçən tədbirdə şagirdlər öz peşə seçimləri, gələcək karyera arzuları barədə də danışıq, onları maraqlandıran məsələlərə dair suallar vermişlər. Tədbir şagirdlərin böyük marağına səbəb olmuşdur.

Layihə çərçivəsində təşkil edilən tədbirlərdə şagirdlərlə gələcəyin peşələrində dair söhbətlər aparılmış, ölkəmizin də rəqəmsallaşma perspektivləri, rəqəmsal iqtisadiyyatın inkişafı istiqamətində məsələlərə toxunulmuşdur. Bu aspektdə yaranacaq yeni peşələr haqqında uşaqlara məlumat verilmiş, müvafiq vi-

manatla	
Gəlirlər	Məbləğ
Əsas əməliyyat gəliri:	85 951 698,14
birbaşa sığorta üzrə sığorta haqları	54 092 873,00
təkrarsığorta üzrə təkrarsığorta haqları	0,00
sığorta ödənişlərində təkrarsığortaçıların payı üzrə	31 818 901,34
təkrarsığortaya verilmis müqavilələr üzrə komissiyon müddətlər	39 923,80
Xalis sığorta ehtiyatlarının dəyişməsi (müsbət və ya mənfi)	-27 353 901,52
Investisiya gəlirləri üzrə	473 870,00
Subroqasiya gəlirləri	24 971,00
Sair gəlirlər	23 025,00
CƏMI GƏLİRLƏR	59 119 662,62
Xərclər	
Əsas əməliyyat xərcləri:	60 071 716,10
sığorta ödənişləri və sığorta məbləğləri üzrə	59 729 609,00
qaytarılan sığorta haqları üzrə	32 959,00
tənzimləmə xərcləri	
təkrarsığortaya verilmis sığorta haqları üzrə	87 131,58
qarşısalmama tədbirləri fonduna ayrılmalar üzrə	222 016,52
sığorta fəaliyyəti üzrə sair xərclər	
İşlərin aparılması xərcləri	13 215 752,80
Sair xərclər	126 934,00
CƏMI XƏRCLƏR	73 414 402,90
Maliyyə mənfəəti (zərəri)	-14 294 740,28
Mənfəətin nizammamə kapitalına yönəldilən hissəsi	
Vergioyulmadan əvvəl mənfəət (zərər)	-14 294 740,28
Mənfəət vergisi	0,00
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	-14 294 740,28

MÜSTƏQİL AUDİTORUN FİRQOLİ RƏYİ

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sığorta Komissiyası Şirkətinin İdarə Heyətinin sədri

Aldığılar Fərdi Dəyər Qisməti

Rəy

Biz Azərbaycan Respublikası Dövlət Sığorta Komissiyası Şirkətinin 31 dekabr 2021-ci il tarixinə əhatəliyyət uçot hesabatı və digər təqdimat qeydləri qəbul etdikdən sonra əlavə edirik

Rəy üçün əsaslar

Biz audit Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparırıq. Bu standartlar üzrə bizim hesabatlarımız əlavə olaraq hesabatların "Maliyyə hesabatlarının audit uçot auditoru məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Biz maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normalar ilə Məhsuldar Beynəlxalq Etik Standartları Şurasının "Etika Məcəlləsi" (IESBA Məcəlləsi) tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətin etiki dəyər və biz digər etik öhdəliklərimizlə bağlı, əlavə də İESBA Məcəlləsinin tələblərinə uyğun olaraq yerinə yetirməyə. Biz hesab edirik ki, rəyimiz əsaslandırmaq üçün yerli və mənbə audit standartı əldə etməmişdir.

Rəyimizə əsasən

- Audit hesabatları üzrə debitor gəlirləri üzrə 14.091.123,07 manat məbləğ yer alır, hansı ki, tələblərdən və tələblərdən heç bir şey ödənilməmişdir.
- Maliyyə vəsaitləri hesablarında əks olunan sair pul vəsaitləri üzrə 29.050.68 manat məbləğ yer alır, hansı ki, məbləğlər üzrə əqidlərin təqdimatı edilməmişdir, onların hamı qəbulatı olmağı tələb edir.
- Banklardan tələblərdən sənədlər alınmış və yoxlanılan zaman məlum olmuşdur ki, "Azərbaycan" ASB-nin gəlirləri pul qığı 1.000.000 manat olmasına baxmayaraq hesabatda 1.002.896 manat əks etdirir.
- Audit zamanı müəyyən olmuşdur ki, uçota əsaslı və təsdiqlənmiş hesabatın və mal məlumatları, işlərin, hər bir əsas vəsait və əsas vəsaitlərin kateqoriyaları üzrə vəsait və inventarizasiya aktları mövcud deyil.

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

Rəyimizə əsasən

«STATUS Sığorta Brokeri» MMC-nin
31 dekabr 2021-ci il tarixinə
BALANS HESABATI

AKTİVLƏR	İlin əvvəlinə	Hesabat dövrünün sonuna
I. UZUNMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Torpaq, tikili və əvadanlıqlar	0,00	0,00
Torpaq, tikili və əvadanlıqlarla bağlı məsrəflərin kapitallaşdırılması	0,00	0,00
Dəşınmaz əmlaka investisiyalar	0,00	0,00
Qeyri-maddi aktivlər	0,00	11.000,00
Təxirə salınmış vergi aktivləri	0,00	0,00
Uzunmüddətli debitor borcları	0,00	0,00
Uzunmüddətli maliyyə aktivləri:	0,00	0,00
dövlət qiymətli kağızları	0,00	0,00
qeyri-dövlət qiymətli kağızları	0,00	0,00
sair maliyyə aktivləri	0,00	0,00
İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar	0,00	0,00
Təşisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar	0,00	0,00
Sair aktivlər	0,00	50.257,48
Cəmi uzunmüddətli aktivlər	0,00	61.257,48
II. QISAMÜDDƏTLİ AKTİVLƏR		
Ehtiyatlar	0,00	0,00
Debitor borcları:	0,00	21,00
birbaşa sığorta üzrə	0,00	21,00
təkrarsığorta əməliyyatları üzrə :	0,00	0,00
- təkrarsığortaçı üzrə	0,00	0,00
- təkrarsığortalı üzrə	0,00	0,00
asılı təşkilatlar üzrə	0,00	0,00
büdcə üzrə	0,00	0,00
iddia tələbləri üzrə	0,00	0,00
işçi heyəti üzrə	0,00	0,00
sığortalılara verilən borclar üzrə	0,00	0,00
sair debitorlar	0,00	0,00
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri:	10,00	2.371,52
kassa	0,00	0,00
hesablaşma hesabı	10,00	2.371,52
valyuta hesabı	0,00	0,00
depozit hesablar	0,00	0,00
sair pul vəsaitləri	0,00	0,00
Qısamüddətli maliyyə aktivləri:	0,00	0,00
dövlət qiymətli kağızları	0,00	0,00
qeyri-dövlət qiymətli kağızları	0,00	0,00
sair maliyyə aktivləri	0,00	0,00
Sığorta ehtiyatlarında təkrarsığortaçıların payı:	0,00	0,00
hayat sığortası sahəsi üzrə	0,00	0,00
qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə	0,00	0,00
Sair qısamüddətli aktivlər:	0,00	0,00
gələcək hesabat dövrlərinin xərcləri	0,00	0,00
verilmiş avanslar	0,00	0,00
təhtə hesablar	0,00	0,00
Sair aktivlər	0,00	0,00
Cəmi qısamüddətli aktivlər	10,00	2.392,52
CƏMI AKTİVLƏR	10,00	63.650,00

KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR	İlin əvvəlinə	Hesabat dövrünün sonuna
I. KAPİTAL		
Ödənilmiş nominal (nizammamə) kapitalı	10,00	10,00
Emissiya gəliri	0,00	0,00
Geri alınmış kapital (səhmlər)	0,00	0,00
Kapital ehtiyatları:	0,00	0,00
yenidən qiymətləndirilmə üzrə ehtiyat	0,00	0,00
digər kapital ehtiyatları	0,00	0,00
Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	0,00	-26.827,04
Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)	0,00	-26.827,04
Mühasibat uçotu siyasətində dəyişikliklərlə bağlı mənfəət (zərər) üzrə düzəlişlər	0,00	0,00
Keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	0,00	0,00
Elan edilmiş dividendlər	0,00	0,00
Cəmi kapital	10,00	-26.817,04
II. UZUNMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Sığorta ehtiyatları:	0,00	0,00
Hayat sığortası sahəsi üzrə :	0,00	0,00
Qeyri-həyat sığortası sahəsi üzrə:	0,00	0,00
Qarşısalmama tədbirləri fondu	0,00	0,00
Uzunmüddətli faiz xərcləri yaranan öhdəliklər	0,00	0,00
Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər	0,00	0,00
Təxirəsalınmış vergi öhdəlikləri	0,00	0,00
Kreditör borcları :	0,00	0,00
əməyin ödənilməsi üzrə	0,00	0,00
büdcə üzrə	0,00	0,00
sosial sığorta və təminat üzrə	0,00	0,00
digər məcburi ödənişlər üzrə	0,00	0,00
asılı təşkilatlar üzrə	0,00	0,00
sair kreditör	0,00	0,00
Sair uzunmüddətli öhdəliklər:	0,00	0,00
gələcək hesabat dövrünün gəlirləri	0,00	0,00
alınmış avanslar	0,00	0,00
Təkrarsığorta əməliyyatları üzrə öhdəliklər:	0,00	0,00
təkrarsığortaçı üzrə	0,00	0,00
təkrarsığortalı üzrə	0,00	0,00
Təşisçi və ya səhmdarlarla hesablaşmalar	0,00	0,00
Sair öhdəliklər	0,00	63.640,00
Cəmi öhdəliklər	0,00	63.640,00
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər	0,00	63.640,00
III. QISAMÜDDƏTLİ ÖHDƏLİKLƏR		
Qısamüddətli faiz xərcləri yaranan öhdəliklər	0,00	0,00
Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər	0,00	0,00
Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər	0,00	0,00
Kreditör borcları:	0,00	0,00
əməyin ödənilməsi üzrə	0,00	0,00
büdcə üzrə	0,00	0,00
sosial sığorta və təminat üzrə	0,00	0,00
digər məcburi ödənişlər üzrə	0,00	0,00
asılı təşkilatlar üzrə	0,00	0,00
sair kreditör	0,00	0,00

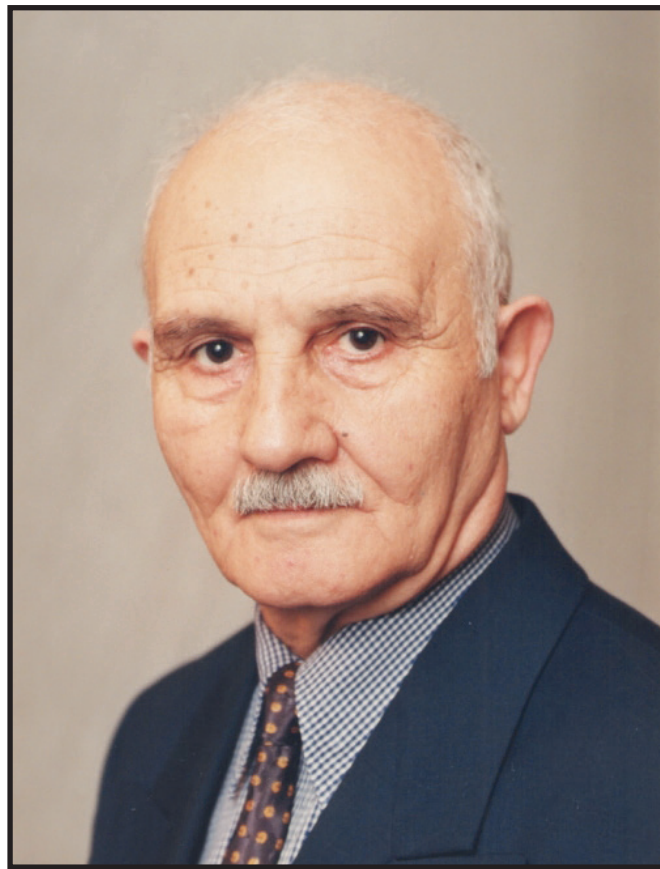
Əfrasiyab Bədəlbəyli Teymur Bünyadov

Azərbaycanın klassik bəstəkarı, dirijor, librettoçu, Azərbaycanın xalq artisti Əfrasiyab Bədəl bəy oğlu Bədəlbəyli 19 aprel 1907-ci ildə Bakı şəhərində, xalq maarifçisi Bədəl bəy Bədəlbəyovun və məşhur Şah Qacar nəslinin təmsilçisi Rəhimə xanımın ailəsində anadan olub. O, 1912-1916-cı illərdə 6-cı rus-müsləman məktəbində, 1917-1924-cü illər ərzində Bakıdakı 1-ci realni məktəbində təhsil alır. 1923-cü ildən 1926-cı ilə kimi Ə.Bədəlbəyli təzəca təşkil olunmuş Azərbaycan teatr məktəbinin dinləyicisi olur və məktəbdə təşkil olunan səhnə tamaşalarında böyük həvəslə iştirak edir. Mükəmməl bilik əldə etmək arzusu ilə Əfrasiyab Bədəlbəyli 1924-cü ildə Azərbaycan Dövlət Türk Musiqi Texnikumuna və eyni zamanda, Azərbaycan Dövlət Universitetinin şərq fakültəsinin lisanıyyət şöbəsinə daxil olur. Burada o, violino ixtisası üzrə təhsil alır, tez bir zamanda səlis ifa bacarığına, daha sonra tarda da mükəmməl ifa üslubuna nail olur. 1928-ci il yanvar ayının 1-dən Əfrasiyab Bədəlbəyli “Kommunist” qəzetində tərcüməçi vəzifəsində

çalışmağa başlayır. 1929-cu ildə xalqımızın ulu musiqi aləti olan tarı köhnəlik əlaməti sayaraq muzeyə göndərmək, konservatorianın tədris proqramından çıxarmaq kimi cəfəng fikirlərə etiraz edən Əfrasiyab Bədəlbəyli “Tar üzərinə mühakimə münasibətilə” başlığı altında məqalə ilə çıxış edir. 1930-cu il may ayının 15-də Əfrasiyab Bədəlbəyli türk operalarına dirijorluq etmək üçün M.F.Axundov adına Dövlət Opera və Balet Teatrına işə qəbul olunur. 1928-ci ildən C.Cabbarlının “Od gəlini”, “Sevil”, “Almaz”, “1905-ci ildə” və “Yaşar” pyeslərinə, A.Afi-nogenovun “Qorxu”, M.F.Axundovun “Hacı Qara”, “Müsyö Jordan” əsərlərinə musiqi bəstələyir. Ə.Bədəlbəyli peşəkar musiqi təhsili almaq məqsədi ilə 1932-ci ildə Moskva konservatoriyasının dirijorluq fakültəsində oxuyur. Lakin bir ildən sonra o, Moskvadakı təhsilini dayandırır Bakıya qayıdır və R.Qlierin “Şahsənəm” operasının yeni quruluşda, C.Cabbarlının librettosu əsasında tamaşaya hazırlanmasında iştirak edir. 1934-cü ilin payızında Ə.Bədəlbəyli Leningrad Dövlət Konservatoriyası nəzdindəki musiqi texnikumunun bəstəkarlıq şöbəsinə daxil olur və eyni zamanda Leningrad Opera və Balet Teatrında dirijor assistenti kimi işləməyə başlayır. 1938-ci ildə Leningraddakı təhsilini müvəffəqiyyətlə başa çatdıraraq vətəne qayıdan Ə.Bədəlbəyli ömrünün sonunadək M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında dirijor işləyir. Elə həmin ildə qardaşı Turqud Bədəlbəylinin librettosu əsasında uşaqlar üçün birləşdirilmiş “Tərən” balet-nağılını bəstələyir.

Əfrasiyab Bədəlbəyli Azərbaycanda ilk baletin müəllifidir. O, 1940-cı ildə - 33 yaşında ikən yazdığı “Qız qalası” baleti ilə musiqi tariximizdə ilk Azərbaycan baletinin əsasını qoyub. Həmin il bəstəkar “İncəsənət sahəsində görkəmli fəaliyyətinə görə Respublikanın “Əməkdar incəsənət xadimi” fəxri adı verildi. Sonrakı illərdə “Nizami”, “Söyüdlər ağlamaz” operalarını yazaraq, adını mədəniyyət tariximizə qızıl hərflərlə əks etdirib. Bir çox dram tamaşasına musiqi bəstələyib. Azərbaycan radiosu və televiziyasında milli musiqi sənətimizi geniş təbliğ edib. Mühəribə illərində Ə.Bədəlbəyli bəstəkarlıq-dirijorluq fəaliyyətini Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının direktoru və bədii rəhbəri kimi məsul vəzifələrlə əlaqələndirir. 1953-cü ildə bəstəkarın “Musiqi haqqında söhbət” adlı ilk kitabçası işıq üzü görür ki, burada musiqi janrları və formaları, musiqi alətləri və ansambllar haqqında söhbət açılır. 1965-ci ildə Ə.Bədəlbəyli Q.Almazadə ilə birlikdə, S.S.Axundovun eyni adlı povesti əsasında bəstəkar Əşrəf Abbasovun “Qaraca qız” baletinə, daha sonra, 1968-ci ildə qardaşı Turquqla birlikdə C.Cabbarlının eyni adlı pyesi əsasında R.Mustafayevin bəstələdiyi “Aydın” operasını librettoları yazır. 1969-cu ildə “Elm” nəşriyyatı Ə.Bədəlbəylinin “İzahlı monoqrafik musiqi lüğəti” kitabını çap etdirir. Uzun illər boyu “Elm və həyat” jurnalının, “Ədəbiyyat və incəsənət” qəzetinin redaksiya heyətinin üzvü olan Ə.Bədəlbəyli mətbuat orqanlarının səhifələrində resenziyalar, tənqidi və problematik məqalələr çap etdirmişdir. Ə.Bədəlbəyli 1976-cı il yanvar ayının 9-da vəfat etmişdir.

Azərbaycan elmi ictimaiyyətinə ağır itki üz vermişdir. Respublikanın qocaman tarixçi-etnoqrafı, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor Teymur Əmiraslan oğlu Bünyadov 2022-ci il aprelin 8-də, ömrünün 95-ci ilində vəfat etmişdir.

Teymur Bünyadov 1928-ci il yanvarın 20-də Qazax rayonunun İkinci Sıxlı kəndində anadan olmuşdur. Orta məktəbi bitirdikdən sonra o, 1946–1951-ci illərdə Azərbaycan Dövlət Universitetinin tarix fakültəsində ali təhsil almış, 1951-ci ildə isə SSRİ Elmlər Akademiyasının Maddi Mədəniyyət Tarixi İnstitutunun aspiranturasına daxil olmuş və burada 1955-ci ildə namizədlik dissertasiyası müdafiə etmişdir. Teymur Bünyadov 1955–1993-cü illərdə Azərbaycan Elmlər Akademiyasının Tarix İnstitutunda elmi işçi, baş elmi işçi və şöbə müdiri vəzifələrində çalışmış, 1993-cü ildən ömrünün sonunadək AMEA-nın hazırkı Arxeologiya, Etnoqrafiya və Antropologiya İnstitutunda tarixi etnoqrafiya şöbəsinin müdiri olmuşdur.

Teymur Bünyadov 1968-ci ildə doktorluq dissertasiyası müdafiə edərək, arxeologiya və etnoqrafiya elmləri sahəsində respublikamızda ilk tarix elmləri doktoru alimlik dərəcəsi almış, 1970-ci ildə professor elmi adına layiq görülmüşdür. O, 1989-cu ildə AMEA-nın müxbir üzvü, 2001-ci ildə isə həqiqi üzvü seçilmişdir.

Akademik Teymur Bünyadov yarım əsrdən artıq bir dövr ərzində respublikada etnoqrafiya elminin inkişafına sanballı töhfələr vermişdir. Geniş elmi maraq dairəsi olan alim Azərbaycan tarixşünaslıq baxımından xüsusi əhəmiyyət kəsb edən qədim dövrlərinin bir sıra problemlərini araşdırmışdır. O, 30-dan çox kitab və monoqrafiyanın, yüzlərlə məqalənin müəllifi idi. Alimin Azərbaycanda əkinçilik ənənəsi, təsərrüfat həyatı, maddi və mənəvi mədəniyyət, sənətkarlıq və xalq məişəti ilə bağlı silsilə tədqiqatları elmi ictimaiyyət tərəfindən maraqla qarşılanmış və lazımcına dəyərləndirilmişdir. Azərbaycan etnoqrafiyasına dair fundamental üçcildlik onun bilavasitə rəhbərliyi və yaxından iştirakı ilə işıq üzü görmüşdür.

Teymur Bünyadov yüksəkixtisaslı kadrların hazırlanmasına böyük qüvvə sərf etmişdir. O, elmi yaradıcılığını pedaqoji fəaliyyətlə əhəngdar şəkildə əlaqələndirərək, uzun illər ölkənin aparıcı ali təhsil ocaqlarında mühazirələr oxumuşdur. Teymur Bünyadov bir sıra mötə-

bər beynəlxalq konfrans və simpoziumlardakı çıxışları ilə Azərbaycan etnoqrafiya elmini layiqincə təmsil etmişdir.

O, eyni zamanda zəngin bədii və publisistik fəaliyyəti ilə tarixi-mədəni irsimizin, milli-mənəvi dəyərlərimizin təbliğində təqdirəlayiq xidmətlər göstərmişdir.

Teymur Bünyadov respublikanın elmi-mədəni həyatında yaxından iştirak etmiş, fəal ictimai işlə məşğul olmuşdur. O, birinci çağırış Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı seçilmişdir.

Akademik Teymur Bünyadovun uzunmüddətli səmərəli fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilmişdir. Azərbaycan elminin inkişafında xidmətlərinə görə o, müstəqil Azərbaycan Respublikasının ali mükafatlarından olan “Şöhrət” və “Şərəf” ordenləri ilə təltif edilmişdir. Görkəmli alim, səmimi insan Teymur Bünyadovun xatirəsi onu tanıyanların qəlbində həmişə yaşayacaqdır.

Allah rəhmət eləsin!

İlham Əliyev
Mehriban Əliyeva
Əli Əsədov
Sahibə Qafarova
Samir Nuriyev
Eldar Əzizov

Fərəh Əliyeva
Emin Əmrullayev
Arif Həşimov
İsa Həbibbəyli
Nailə Vəlixanlı
Yaqub Mahmudov

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN

Akademik Ziyad Səmədzadə ailəsi ilə birlikdə akademik, Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor

TEYMUR BÜNYADOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

Professorlar Qorxmaz İmanov və Akif Musayev Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor

TEYMUR BÜNYADOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Akademik Əhliman Əmiraslanov, professorlar Eldar İbrahimov və Vahid Novruzov Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor

TEYMUR BÜNYADOVUN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verirlər.

Azərbaycan İqtisadçılar İttifaqı və «İqtisadiyyat» qəzetinin kollektivi Əməkdar elm xadimi, tarix elmləri doktoru, professor

TEYMUR BÜNYADOVUN

vəfatından kədərləndiyini bildirir və mərhumun ailəsinə dərin hüznə başsağlığı verir.

İlk “TEKNOFEST AZƏRBAYCAN” Azercell-in baş sponsorluğu ilə keçiriləcək

26-29 may tarixlərində "Bakı Kristal Zalı" və Dənizkənarı bulvar ərazisində baş tutacaq tədbirdə Azercell-in stendində ən son innovativ həllər də sərgilənəcək.

Türkiyə Teknoloji Takımı Vəfki (T3 Vəfki), Azərbaycan Respublikası Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, Türkiyə Respublikası Sənaye və Texnologiya Nazirliyinin birgə təşkilatlığı və Azercell-in baş sponsorluğu ilə bu ilin 26-29 may tarixlərində ilk dəfə olaraq "Teknofest Azərbaycan" Aerokosmik və Texnologiya festivalı keçiriləcək. Baş tutacaq festival çərçivəsində 8 kateqoriya üzrə texnologiya müsabiqələrinin keçirilməsi nəzərdə tutulub. Festival zamanı "Smart Qarabağ" Həkatonu, "Take Off Baku" Startup Sammiti və "Rocket League" kiber idman üzrə Avropa Çempionatı təşkil olunacaq. Rəqəmsal məhsullar və xidmətlər sərgisi, texnologiya sahəsində müxtəlif yarışma və əyləncəli proqramları özündə birləşdirən bu irimiqyaslı tədbirdə "Azercell Telekom" MMC baş sponsor olmaqla yanaşı, ayrıca stendlə iştirak edəcək. 25 illik fəaliyyəti ərzində Azərbaycana daim qabaqcıl texnologiyaları gətirən Azercell şirkəti sərgidə özünün "Bağlantını asanlaşdırır, həyatı dolğun edir" strateji məqsədini reallaşdıran məhsul və həllərini təqdim edəcək. Festival günlərində Azercell-in stendinin ziyarətçiləri maraqlı xidmətləri izləməklə yanaşı, hədiyyələr qazandıran maraqlı müsabiqələrdə

iştirak imkanı əldə edəcəklər.

Ümumilikdə sərgidə festivalın tərəfdaş qurumlarının xidmətləri, o cümlədən gənc texnoloqların hazırladıqları prototiplər və STEM layihələrinin nümayişi nəzərdə tutulur. Festivalın açıq səma altında təşkil olunacağı bölməsində də pilotsuz uçuş aparatları və vertolyotların sərgilənməsi planlaşdırılır. Festivalın əyləncə proqramına Azərbaycan Hərbi Hava Qüvvələrinin, eləcə də Türkiyənin məşhur "Türk Ulduzları" və "Solo Türk" aerobatika komandalarının nümunəvi pilotaj uçuşları daxildir. "Teknofest Azərbaycan" festivalında həmçinin şaquli külək tuneli, su attraksionları, uçuş simulyatorları, robotlar və s. nümayiş etdiriləcək. Ziyarətçilər həmçinin incəsənət xadimlərinin konsertini də izləyə biləcəklər.

Azercell-in Ramazan kampaniyasında 2GB hədiyyə!

Ölkənin lider mobil operatoru "Azercell Telekom"-un müqəddəs Ramazan ayı münasibətilə öz abunəçilərinə xüsusi hədiyyəsi var. Bu bayram ayında hər kəsə

xoş ovqat bəxş etmək məqsədilə Azercell özəl Ramazan kampaniyası iştirakçılarına 2GB həcmində internet paketlərini hədiyyə edir. Kampaniyanın şərtlərinə əsasən, 9 aprel - 2 may 2022-ci il tarixlərində Azercell fakturasız xətt (SimSim) sistemindən istifadə edən abunəçilərə Ramazan ayının ruhuna uyğun olaraq imsak vaxtında istifadə üçün 2GB internet

paketi təqdim olunur. Hədiyyə paketini əldə etmək üçün fakturasız xətt abunəçiləri Aylıq Internet paketlərindən birinə (500MB, 1GB, 5GB, 10GB, 30GB, 50GB), yaxud "Sərbəst" tariflərindən birinə və ya GəncOL 6/9 tariflərindən birinə qoşulmalıdır. Təqdim olunan paketdən 2 may tarixinə qədər 02:00 - 06:00 saatları arasında istifadə etmək mümkündür.

Təsisçi:

Akademik Ziyad SƏMƏDZADƏ

Baş redaktor:

Aytən SƏMƏDZADƏ

ELMİ-REDAKSİYA ŞURASI:

Ziyad Səmədzadə, Akif Musayev, Vahid Novruzov, Ədalət Muradov, Qüdrət Kərimov, Elşən Hacıadə, Süleyman Qasımov, Mirqasım Vahabov, Bəyalı Ataşov, Məiş Əhmədov, Aydın Hüseynov, Rusul Balayev, Müşfiq Atakişiyev, Zəhid Məmmədov, Ayten Səmədzadə, Elşad Səmədzadə

Dizayner:
Lamiyə NƏBİYƏVA

Redaksiyanın ünvanı:
Əliyar Əliyev küçəsi, 7
Redaksiya: +99412 566 09 60
Faks: +99412 514 14 27
Mühasibatlıq:
+99412 566 63 08

Dərc olunan materiallardakı fikirlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir. "İQTİSADİYYAT" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılmış və səhifələnmis, "Azərmedia" MMC mətbəəsində çap edilmişdir. Lisenziya: 022201; Indeks: 0355; Tiraj: 1500